

Empowering young adult learners with Special Educational Needs

Intellectual Output 1

Οδηγός ανάπτυξης και διασύνδεσης της επιχειρηματικότητας με την εκπαίδευση για άτομα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Το έργο αυτό (2017-1-PT01-KA204-035904) χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κάθε πληροφορία που περιέχεται είναι η άποψη των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οτιδήποτε σε σχέση με τις πληροφορίες και το περιεχόμενο .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Error! Bookmark not defined.
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	14
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	Error!
Bookmark not defined.	
ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	29
ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	35
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ	
ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	46

Δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2018 από τους εταίρους του έργου SENPower (2017-1-PT01-KA204-035904). Όλα τα δικαιώματα διατηρούνται.

INTRODUCTION

Η επιχειρηματικότητα μπορεί να οριστεί ως ικανότητα ενός ατόμου να υλοποιήσει τις ιδέες του, που εκδηλώνονται μέσω της καινοτομίας, της δημιουργικότητας, της αυτοπεποίθησης, του ανοίγματος στην καινοτομία, της ικανότητας σχεδιασμού και της διαχείρισης κινδύνου. Στόχος της εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα είναι η ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων στους νέους που είναι απαραίτητες σε ατομικό επίπεδο αλλά και ως μέλη της Κοινότητας για να ζήσουν ανεξάρτητα και θετικά, να ενεργούν προς το συμφέρον τους, προς όφελος της οικογένειάς τους και της κοινωνίας.

Το 2015 το Ευρωπαϊκό δίκτυο εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα (EE-HUB) δημιουργήθηκε με κύριο στόχο να αποτελεί κομβικό σημείο για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη, φέρνοντας σε επαφή οργανώσεις και ιδιώτες τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα με ισχυρή καταγραφή της επιτυχίας στην εκπαίδευση στον τομέα της επιχειρηματικότητας σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Το EE-HUB έχει σχεδιαστεί ως ο χώρος όπου αυτοί οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εργαστούν συλλογικά για να αυξήσουν τα επίπεδα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στα σχολεία σε όλη την Ευρώπη.

Η έρευνα για τον αντίκτυπο της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα σε νέους με αναπηρίες δείχνει τα ακόλουθα οφέλη:

- **Ευκαιρίες για εμπειρίες εργασίας:** οι εμπειρίες των νέων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες κατά τη διάρκεια του λυκείου τους βοηθούν να αποκτούν θέσεις εργασίας με υψηλότερους μισθούς μετά την αποφοίτησή τους. Επίσης, οι σπουδαστές που συμμετέχουν στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ειδική εκπαίδευση με ολοκληρωμένες ρυθμίσεις είναι πιθανότερο να απασχολούνται ανταγωνιστικά από τους σπουδαστές που δεν έχουν συμμετάσχει σε τέτοιες δραστηριότητες.
- **Ευκαιρία για άσκηση ηγεσίας και την ανάπτυξη διαπροσωπικών δεξιοτήτων:** με την έναρξη μιας μικρής επιχείρησης ή μιας επιχείρησης με βάση το σχολείο, οι νέοι με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες μπορούν να ηγηθούν και να βιώσουν διαφορετικούς ρόλους. Επιπλέον, μαθαίνουν να γνωστοποιούν τις ιδέες τους και να επηρεάζουν τους άλλους αποτελεσματικά μέσω της ανάπτυξης δεξιοτήτων αυτογνωσίας αλλά και επίλυσης συγκρούσεων. Επιπλέον, μαθαίνουν πώς να γίνουν παίκτες της ομάδας, και να ασχοληθούν με την επίλυση προβλημάτων και την κριτική σκέψη; δεξιότητες που αποτιμώνται σε μεγάλο βαθμό από τους εργοδότες στον ανταγωνιστικό εργασιακό χώρο του 21ου αιώνα. Οι μέντορες, συμπεριλαμβανομένων των ομοτίμων τόσο με όσο και χωρίς αναπηρίες/ Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες, μπορούν να βοηθήσουν τους νέους στην ανάπτυξη αυτών των αρμοδιοτήτων.
- **Ευκαιρία να αναπτυχθούν δεξιότητες σχεδιασμού, χρηματοοικονομικής Παιδείας και διαχείρισης χρημάτων:** η ικανότητα να καθορίζονται στόχοι και να διαχειρίζονται το χρόνο, τα χρήματα και άλλους πόρους είναι σημαντικές επιχειρηματικές δεξιότητες που είναι χρήσιμες σε κάθε χώρο εργασίας. Για τους νέους με αναπηρίες, η μάθηση σχετικά με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης σχετικά με τα

διαθέσιμα κίνητρα εργασίας, είναι κρίσιμη για τους ανερχόμενους επιχειρηματίες με αναπηρίες που μπορεί να επωφεληθούν από τα εθνικά κονδύλια.

Σε αυτό το πλαίσιο, το έργο **SENpower - Empowering young adult learners with Special Educational Needs** - μια στρατηγική σύμπραξη για την εκπαίδευση ενηλίκων στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus + KA2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - στοχεύει στην ενδυνάμωση μιας σημαντικής και ακόμη αυξανόμενης ποσοστό νέων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες, φέρνοντας την έννοια της επιχειρηματικότητας εγγύτερα στους νεαρούς ενήλικες και εκπαιδευόμενους με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες στην Πορτογαλία, τη Λιθουανία, την Κύπρο, την Ισπανία και την Ιταλία.

Το πρώτο παραγώμενο αποτέλεσμα του έργου **SENpower** είναι ο **Οδηγός Ανάπτυξης και διασύνδεσης της επιχειρηματικότητας με την εκπαίδευση για άτομα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες**, και προκύπτει από μια ολοκληρωμένη έρευνα που διεξάγεται σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες στο έργο αυτό. Περιέχει τις ακόλουθες ενότητες:

- **Επιχειρηματικότητα εκπαίδευση: τρέχουσα κατάσταση**
- **Επιχειρηματικότητα και εκπαιδευτικά προγράμματα**
- **Εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα για νεαρούς ενήλικες με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες**
- **Εθνικές πολιτικές για την ένταξη των ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες**
- **Ορθές πρακτικές για την ένταξη και ενσώματωση στην εκπαίδευση για άτομα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες**
- **Εκπαιδευτικές προκλήσεις για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας σε νεαρά άτομα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες**
- **Συμπεράσματα και Συστάσεις**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΚΥΠΡΟΣ

Η Κύπρος κινείται προς μια νέα οικονομική εποχή με μεγάλες δυνατότητες. Έχοντας καταφέρει να ξεπεράσει τη χρηματοπιστωτική κρίση της μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η Κύπρος κινείται σε μια νέα περίοδο οικονομικής ανάπτυξης, με την επιχειρηματικότητα να θεωρείται ύψιστη προτεραιότητα για τη χώρα. Οι σημερινές συνθήκες της αγοράς στην Κύπρο υπογραμμίζουν την ανάγκη να τονωθεί η επιχειρηματική νοοτροπία των νέων, να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη καινοτόμων νεοσύστατων επιχειρήσεων και να προωθηθεί ένα οικοσύστημα φιλικό προς την επιχειρηματικότητα και την επιχειρηματική δραστηριότητα. Το 2015 η Κυπριακή κυβέρνηση εισήγαγε την εθνική δήλωση πολιτικής για την ενίσχυση του επιχειρηματικού οικοσυστήματος στην Κύπρο με στόχο να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, παρέχοντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την επιτυχή ανάπτυξη των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, με προστιθέμενη αξία για όλη την οικονομία. Βασικός στόχος και προτεραιότητα είναι η αποτελεσματική συμβολή στην προσπάθεια αυτή με τη διευκόλυνση, τη στήριξη, τη συμπλήρωση και τη σύνδεση των σχετικών πρωτοβουλιών που έχουν ήδη αναληφθεί από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα.

Στην Κύπρο, υπάρχει μια συνολική θετική αντίληψη σχετικά με την επιχειρηματικότητα: το 72,7% του πληθυσμού θεωρεί την επιχειρηματικότητα ως καλή επιλογή καριέρας, το 65,7% αντιλαμβάνεται ότι οι επιχειρηματίες λαμβάνουν υψηλό καθεστώς στην κοινωνία, και το 42,4% πιστεύει ότι τα μέσα ενημέρωσης παρέχουν κατάλληλη προσοχή στην επιχειρηματικότητα. Το 2016 το 35,9% του πληθυσμού στην Κύπρο αντιλαμβάνεται ότι υπήρχαν καλές ευκαιρίες για να ξεκινήσει μια επιχείρηση και περίπου ένα στα δύο άτομα (52,4%) είχαν τη δυνατότητα να ξεκινήσουν μια νέα επιχείρηση. Ωστόσο, το 50,2% του πληθυσμού θεωρεί ότι φοβόνται να αποτύχουν. Υπήρξε μια ενθαρρυντική επιχειρηματική πρόθεση, καθώς το 16,7% του πληθυσμού σκοπεύει να δημιουργήσει μια επιχείρηση τα επόμενα χρόνια στην περιοχή όπου ζούσαν. Η τιμή αυτή είναι υψηλότερη από την αντίστοιχη μέση τιμή στο Europe2 (11,9%).

Η Κύπρος κατατάσσεται στην 3ο θέση στην Ευρώπη όσον αφορά τον δείκτη του τελικού σταδίου επιχειρηματικής δραστηριότητας (TEA), ο οποίος είναι 12%. Το TEA στην Κύπρο αποτελείται από μικροεπιχειρηματίες (7,6%) και νέων ιδιοκτητών επιχειρήσεων (4,5%). Η επιχειρηματική δραστηριότητα των εργαζομένων στον χώρο της Ευρωπαϊκής και Οικονομικής Συνεργασίας (ΕΕΑ) είναι 5,6% στην Κύπρο. Η αντίστοιχη Ευρωπαϊκή μέση ισοτιμία είναι 4,4%.

ΙΤΑΛΙΑ¹

Στην Ιταλία δεν υπάρχει στρατηγική για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα, εκτός από συγκεκριμένες πανεπιστημιακές σπουδές, όπως μαθήματα σπουδών στην οικονομία και το εμπόριο ή ατομικές εξετάσεις σε άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες, για παράδειγμα, το εμπορικό δίκαιο στη νομική σχολή. Ωστόσο, εκτός από αυτό, θεωρείται ότι οι σπουδαστές στο τέλος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν αποκτήσει δεξιότητες, γνώσεις και επιχειρηματικές δεξιότητες. Η μέθοδος της προσομοιωμένης εκπαιδευτικής επιχείρησης ως παραλλαγή της εναλλασσόμενης μάθησης στη σχολική εργασία εισήχθη στη συνέχεια στο σχολικό σύστημα.

¹ www.cnos-fap.it

Το διάταγμα της 22ας Αυγούστου 2007 εισήγαγε στο ιταλικό εκπαιδευτικό σύστημα τις βασικές ικανότητες που υποδεικνύει η Ευρωπαϊκή σύσταση σχετικά με την προσέγγιση της επιχειρηματικότητας και τη σημασία της. Η εβδομήντα από τις οκτώ βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση διαιρείται σε ξεχωριστές αρμοδιότητες: 1) τον σχεδιασμό, δηλαδή την ανάπτυξη και την υλοποίηση έργων που αφορούν την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων σπουδών και εργασίας τους με τη χρήση των γνώσεων που αποκτώνται για να να θεσπίσουν σημαντικούς στόχους, να καθορίσουν στρατηγικές δράσης και να επαληθεύσουν τα επιτευχθέντα αποτελέσματα · 2) να ενεργούν με αυτόνομο και υπεύθυνο τρόπο: αυτόνομα, επειδή πρέπει να διεκδικήσαμε τα δικαιώματα και τις ανάγκες μας, αλλά και υπεύθυνα, διότι πρέπει να αναγνωρίζουμε και τα άλλα · και 3) επιλύουν προβλήματα: σε περίπτωση προβλημάτων, χτίζουν υποθέσεις, εντοπίζουν πόρους για την επίλυσή τους, συλλέγουν δεδομένα και προτείνουν λύσεις.

Στην Ιταλία, όπως και στον υπόλοιπο κόσμο, έχει εισαχθεί η μαθητεία για την αποφοίτηση κατά τα δύο τελευταία χρόνια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η οποία χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν στον κόσμο της εργασίας αποτιμώνται. Ο νόμος του διατάγματος της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 Ν. 104 έθεσε τα θεμέλια για ένα πειραματικό πρόγραμμα που απευθύνεται σε σπουδαστές των τελευταίων δύο ετών του λυκείου, παρέχοντας περιόδους κατάρτισης στην εταιρεία με συμβάσεις μαθητείας. Οι μαθητές λυκείου, χάρη στις συμφωνίες μεταξύ των ενδιαφερόμενων εταιρειών, των περιφερειών και των Υπουργείων Παιδείας και απασχόλησης, μπορούν να αποφοιτήσουν με σύμβαση μαθητείας με εκπαιδευτικό πρόγραμμα εν μέρει μορφωτικό και εν μέρει εργασιακό.

Το νομοθετικό διάταγμα Ν. 77 της 15ης Απριλίου, 2005 εισήγαγε την εναλλαγή σχολείου-εργασίας για να επιτρέψει στους σπουδαστές να διενεργήσουν τις μελέτες του δεύτερου κύκλου εναλλασσόμενων περιόδων σπουδών και εργασίας. Ο σκοπός ήταν να κάνουν τους φοιτητές να κατανοήσουν πώς λειτουργεί ο κόσμος της εργασίας και να τους εισαγάγει σε αυτόν τον κόσμο. Ο τύπος είναι η επίσημη μάθηση (στην τάξη) και στη συνέχεια "στο σημείο", δηλαδή σε έναν πραγματικό χώρο εργασίας. Αυτό ευνοεί ένα κίνητρο για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα. Μπορεί επίσης να ευαισθητοποιήσει τους σπουδαστές στην έννοια τόσο της αυτοδουλειάς όσο και της ομαδικής εργασίας και της επιχειρηματικής προοπτικής ως πιθανή μελλοντική επιλογή εργασίας.

Οι εναλλασσόμενες σχολικές διαδρομές μπορούν να προβλέψουν τη χρήση των μεθοδολογιών προσομοιωμένης εκπαιδευτικής επιχείρησης, η οποία περιλαμβάνει την εκμάθηση των διαδικασιών εργασίας μέσω της προσομοίωσης της εγκατάστασης και της διαχείρισης εικονικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στο δίκτυο με τη βοήθεια πραγματικών εταιρειών. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές γίνονται πρωταγωνιστές της πρώτης μαθησιακής τους διαδικασίας, προκειμένου να κάνουν συνειδητές επιλογές.

Στο εξωθεματικό πλαίσιο υπάρχουν διαφορετικές τάσεις που έχουν διακριτούς σκοπούς και που αντιστοιχούν σε διαφορετικές προοπτικές παρέμβασης. Οι βασικοί σκοποί που αντιστοιχούν στις δραστηριότητες που διεξάγονται στο εξωθεματικό πλαίσιο είναι: 1) η ανάπτυξη εμπάθεια προς τα χαρακτηριστικά του επιχειρηματία, δηλαδή η εκμάθηση βασικών εννοιών που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα χωρίς την πρόθεση εφαρμογής τους απευθείας 2) να τονώσει το πνεύμα, το ταλέντο και τις επιχειρηματικές δεξιότητες για να δει τα πραγματικά επιχειρηματικά συμφέροντα των φοιτητών και τη στάση τους · 3) να ενισχύσει τη στάση της αλλαγής, δηλαδή να ενθαρρύνει τους

σπουδαστές να βελτιώσουν · 4) να τονώσει μια ημέρα για να αναλάβει το ρόλο του επιχειρηματία; 5) να μάθουν πώς να αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν ευκαιρίες αγοράς και σχεδιασμού για σχέδια δράσης 6) για την απόκτηση χρήσιμων γνώσεων για επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, δηλαδή την απόκτηση βασικών γνώσεων και εννοιών που σχετίζονται με τον επιχειρηματικό τομέα · και 7) για την ενθάρρυνση της εμφάνισης νέων επιχειρήσεων ή επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ²

Η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα αποτελεί μέρος της Εθνικής Στρατηγικής για τη γενική εκπαίδευση στη Λιθουανία. Το 2002, ο Χάρτης των μικρών επιχειρήσεων συμφωνήθηκε στην Εθνική Λιθουανική στρατηγική (2003-2012), και η επιχειρηματικότητα θεωρήθηκε ως κάτι σημαντικό για να αναπτυχθεί σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης. Στόχος της στρατηγικής για την επιχειρηματικότητα (2010-2020) είναι η δημιουργία μιας δημιουργικής κοινωνίας, ευνοϊκών συνθηκών για τις επιχειρήσεις και τις καινοτομίες. Η Λιθουανία έθεσε το σχέδιο δράσης (2014-2020) για την προώθηση της επιχειρηματικότητας στη χώρα. Στόχος αυτού του στρατηγικού σχεδίου είναι να διασφαλιστεί η σταθερή ανάπτυξη του επιπέδου επιχειρηματικότητας στη Λιθουανία, δημιουργώντας ταυτόχρονα συνεπή και διαρκή επιχειρηματική εκπαίδευση, ευνοϊκό περιβάλλον για την έναρξη και την επέκταση της επιχείρησης, βελτίωση της προσβασιμότητας των δημόσιων υπηρεσιών για όλες τις επιχειρήσεις, εικόνα επιχειρηματία σε μια κοινωνία και προώθηση ομάδων-στόχων και κοινωνικής επιχειρηματικότητας που δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στις περιφέρειες και τα περίχωρα της χώρας.

Η εθνική πολιτική για τη νεολαία (2011-2019) είναι ένα πολύπλοκο πρόγραμμα που καλύπτει διάφορες πολιτικές για τη νεολαία. Στόχος αυτού του προγράμματος είναι να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τη νεολαία στη Λιθουανία. Το έγγραφο αυτό αποκαλύπτει ότι υπάρχει ένα σοβαρό ζήτημα στη χώρα με τον προσανατολισμό της νεολαίας στην επαγγελματική εκπαίδευση καθώς και στην επιχειρηματικότητα των νέων. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστούν καλύτερες συνθήκες για την απασχόληση των νέων: να ενθαρρυνθεί η οικονομική και κοινωνική επιχειρηματικότητα, να δημιουργηθούν καλύτερες συνθήκες για τη συμμετοχή των νέων στην αγορά εργασίας και να συνδυαστούν οι δεσμεύσεις για την οικογένεια και την εργασία.

Σύμφωνα με τη στρατηγική προόδου «Λιθουανία 2030», οι συμμετέχοντες στην οικονομία ενθαρρύνονται να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στην εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα και να στηρίξουν τη δημιουργία επιχειρήσεων. Κάθε επιχειρηματίας πολίτης θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ξεκινήσει τη δική του επιχείρηση και να την υλοποιήσει επιτυχώς, να δραστηριοποιείται σε περιβάλλοντα εργασίας και μάθησης. Μόνο τότε θα δημιουργηθεί η προστιθέμενη αξία σε οντότητες που βασίζονται σε πληροφορίες και καινοτόμα προϊόντα και

²Baryniene J., Pauzaitė Ž., Cibulskaitė J. (2014) Political and Legal Initiatives for Systemic Education of Entrepreneurship. Available at: https://www.mruni.eu/upload/iblock/3c3/011_baryniene_pauzaite_cibulskaitė.pdf; Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (2018). Jaunimo politika. Available at: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/jaunimo-politika>; Lithuanian Innovation Strategy 2010-2020 (2010). Available at: [http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=365849&p_query=&p_tr2=](http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=365849&p_query=&p_tr2=;); Lithuanian National Strategy on Education 2013-2022 (2018). Available at https://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/Valstybine-svietimo-strategija-2013-2020_svietstrat.pdf; The Advancement Strategy 'Lithuania 2030' (2018). Available at: <https://www.lietuva2030.lt>; The concept of innovative entrepreneurship (2018). Available at: <http://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/2016isakymanovatoriverslumo.pdf>

υπηρεσίες. Επιπλέον, τονίζεται ότι είναι απαραίτητο να σχηματιστεί μια θετική κοινή γνώμη για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα.

Όσον αφορά τη νεολαία και την επιχειρηματικότητα τους στην εκπαίδευση, αναπτύχθηκε η εθνική στρατηγική για την εκπαίδευση και την προώθηση των νέων στην επιχειρηματικότητα (2008-2012). Στόχος αυτού του προγράμματος είναι η δημιουργία ενός συνεκτικού και αποτελεσματικού συστήματος εργασίας για την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων. Το πρόγραμμα αυτό έθεσε σε εφαρμογή αρκετούς στόχους: τη δημιουργία, την εφαρμογή και τη βελτίωση των εργαλείων επιχειρηματικής εκπαίδευσης · να προωθήσουν τις νεοσύστατες επιχειρήσεις νέων και νέων γεωργών και τις διευρύνσεις · να εφαρμόσουν την παρακολούθηση της κατάστασης της νεολαίας στην επιχειρηματικότητα και να ενημερώσουν τα κυβερνητικά ιδρύματα και την κοινωνία σχετικά με την προώθηση της επιχειρηματικότητας στη Λιθουανία.

Η σημερινή εθνική στρατηγική της Λιθουανίας για την εκπαίδευση 2013-2022 διατηρεί την εστίαση στην εκπαίδευση και τη δημιουργικότητα για την επιχειρηματικότητα, θέτοντας ως προτεραιότητες. Η στρατηγική αναγνωρίζει ρητώς την εκπαίδευση στον τομέα της επιχειρηματικότητας σε όλα τα επίπεδα του σχολείου, στο πλαίσιο των θεμάτων «παγκόσμια ανακάλυψη», «μαθηματικά», «γεωγραφία», «τεχνολογία» και «ιστορία». Επιπλέον, στα γυμνάσια, υπάρχει ένα θέμα «οικονομία και εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα», το οποίο είναι υποχρεωτικό στο κατώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο και προαιρετικό σε ανώτερο επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο κύριος στόχος αυτών των θεμάτων είναι να διδάξουν στους σπουδαστές για τα οικονομικά, την οικονομική σκέψη και να τους βοηθήσουν να αναπτύξουν επιχειρηματικές δεξιότητες και ικανότητα να προσανατολιστούν και να δράσουν επιτυχώς σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον. Επιπλέον, ένα ευρύ φάσμα μεθοδολογικών υλικών είναι διαθέσιμα για τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς, για παράδειγμα μέσω των πυλών του κέντρου εκπαιδευτικής ανάπτυξης ή του δικτυακού τύπου πληροφοριών επαγγελματικής εκπαίδευσης για μαθητές και Ευρωκαθοδήγηση.

Στη Λιθουανία, υπάρχουν διάφορα έργα που υλοποιούνται και στηρίζουν την επιχειρηματικότητα των νέων. Για παράδειγμα, υπάρχουν εργασιακές οργανώσεις νεολαίας, ΜΚΟ και άλλοι οργανισμοί, οι οποίοι στοχεύουν στην αύξηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των δεξιοτήτων των νέων. Υπάρχουν επίσης διάφορες διασκέψεις, σεμινάρια και εργαστήρια που διεξάγονται, με στόχο την προώθηση ενός επιχειρηματικού πνεύματος στους νέους και τους πολίτες της Λιθουανίας. Από το 2013, η «Vsi Versli» («Enterprise Λιθουανία») ξεκίνησε μια πρωτοβουλία για τη χρηματοδότηση πρώτων επιχειρήσεων νεολαίας, εστιάζοντας κυρίως στο εξαγωγικό δυναμικό. Εκτός από τη χρηματοδότηση, υπάρχουν δυνατότητες λήψης διαβουλεύσεων για διάφορα θέματα, όπως η εμπορία, η χρηματοδότηση ή η λογιστική.

Επί του παρόντος, η έννοια της καινοτόμου επιχειρηματικότητας εισάγεται στα γενικά εκπαιδευτικά σχολεία. Η ουσία της έννοιας της καινοτόμου εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα είναι η χρήση νέων ψηφιακών τεχνολογιών για τη μάθηση και η προώθηση της ικανότητας των φοιτητών να δημιουργούν οι ίδιοι τους ψηφιακούς πόρους. Στόχος είναι η προώθηση της πρωτοβουλίας και η δημιουργία νέων επιχειρηματιών με μεθόδους μάθησης βάσει έργων, δηλαδή η εκμάθηση του τρόπου αντιμετώπισης των κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών προβλημάτων με την

υλοποίηση έργων, η χρήση πρακτικών μαθησιακών υλικών συχνότερα από τα σχολικά βιβλία, και προώθηση της στενότερης επαφής με τους αντιπροσώπους των επιχειρήσεων. Το περιεχόμενο της καινοτόμου εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα στοχεύει στη συμπλήρωση του περιεχομένου της πρωτοβάθμιας, βασικής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι μαθητές σε τάξεις από 1-4 άτομα μαθαίνουν να εξερευνούν, να μαθαίνουν, να κατασκευάζουν, να δημιουργούν παιχνίδια και στοιχειώδεις κοινωνικές τεχνολογικές καινοτομίες, να μαθαίνουν να παρουσιάζουν τα επιτεύγματά τους σε συνομηλίκους και να τα εφαρμόζουν στο περιβάλλον τους. Οι μαθητές σε τάξεις από 5-10 άτομα μαθαίνουν να διεξάγουν πρακτική εργασία, να αναπτύξουν κοινωνικές και τεχνολογικές καινοτομίες, κινούμενα σχέδια, παιχνίδια υπολογιστών, εκπαιδευτικές ταινίες, να ενισχύσουν άλλες δεξιότητες στα μέσα ενημέρωσης, να μάθουν να διαχειρίζονται ρομπότ κατασκευής, κλπ. Στοχεύει επίσης να διασφαλίσει ότι οι φοιτητές μαθαίνουν πώς να δοκιμάζουν τη χρησιμότητα των δραστηριοτήτων τους, να εφαρμόζουν τις πιο χρήσιμες ιδέες σε τόπους πρακτικής και να παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους σε ομότιμους. Οι μαθητές σε τάξεις από 11-12 άτομα μαθαίνουν πώς να δημιουργούν φορητές εφαρμογές και άλλα καινοτόμα προϊόντα ή υπηρεσίες, να εξοικειωθούν με τις ιδιαιτερότητες του επιχειρηματικού οργανισμού, να αναζητήσουν την ομάδα-στόχο των καταναλωτών, να μάθουν πώς να «προσλαμβάνουν» και να πωλούν τις ιδέες τους.

Στόχος είναι οι σπουδαστές που ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να έχουν τις δεξιότητες για την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών, την εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων τους και των δυνητικών επενδυτών, και να έχουν άλλες δεξιότητες απαραίτητες για τη δημιουργία και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Η μάθηση με βάση την έννοια της καινοτόμου εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα οργανώνεται σε δημιουργικά εργαστήρια εξοπλισμένα με διαδραστικούς πίνακες, ταμπλέτες και υπολογιστές, ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές, εκτυπωτές 3D και γυαλιά 3D, σχεδιαστές ρομπότ και άλλα σύγχρονα εργαλεία. Η εκμάθηση χρησιμοποιείται για τις τεχνολογίες επικοινωνίας πληροφοριών, για παράδειγμα, το περιβάλλον εικονικής μάθησης, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί ψηφιακοί πόροι. Στόχος είναι οι φοιτητές που αποφοιτούν από την έννοια της καινοτόμου επιχειρηματικής εκπαίδευσης να έχουν περισσότερες επιχειρηματικές δεξιότητες, να κατανοούν τις αρχές των καινοτόμων επιχειρήσεων και να μπορούν να τις εφαρμόζουν στις αποφάσεις τους για την επαγγελματική σταδιοδρομία. Επίσης, τα παιδιά στο σχολείο θα συνειδητοποιήσουν ότι συνενώνοντας αυτό που είναι γνωστό και προσφέροντας νέες ιδέες μπορούν να δημιουργήσουν καινοτομίες που είναι σημαντικές για τη δημιουργία ευημερίας στην κοινωνία.

Η ενσωμάτωση της επιχειρηματικότητας στα εκπαιδευτικά προγράμματα σε πανεπιστήμια, σχολές ΕΕΚ και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα βρίσκεται ακόμη σε μεταβατικό στάδιο και δεν ρυθμίζεται σωστά. Επιπλέον, παρατηρείται ότι υπάρχει έλλειψη συστηματικής προσέγγισης για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα. Υπάρχουν ορισμένες πρωτοβουλίες, αλλά υπάρχει έλλειψη στρατηγικών στη Λιθουανία για την προώθηση και την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας στην κοινωνία και το εκπαιδευτικό της σύστημα: από τα νηπιαγωγεία, τα σχολεία και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα έως την επιχειρηματικότητα των εργαζομένων σε άλλες οντότητες.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η προώθηση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης στην Πορτογαλία βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο. Τα σχολικά προγράμματα που περιλαμβάνουν την επιχειρηματικότητα σχεδόν δεν υπάρχουν, με εξαίρεση τα μαθήματα ΕΕΚ, όπου για παράδειγμα προωθείται η χρήση της μεθοδολογίας διαχείρισης έργων. Ωστόσο, η εκπαίδευση στον τομέα της επιχειρηματικότητας αναγνωρίζεται ρητά ως ένας διασχολικός στόχος σε όλα τα σχολικά επίπεδα, αν και όχι υποχρεωτικός.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, είναι σύνηθες να βρίσκουμε μαθήματα όπου ένα θέμα για την επιχειρηματικότητα είναι υποχρεωτικό, αλλά μόνο για τα πτυχία διαχείρισης και οικονομικών. Επί του παρόντος, η συζήτηση επικεντρώνεται στη δυνατότητα ενσωμάτωσης του επιχειρηματικού πνεύματος σε προηγούμενα επίπεδα εκπαίδευσης, όπου το περιεχόμενο των προγραμμάτων είναι ευρύτερο, πιο παγκόσμιο και λιγότερο συγκεκριμένο. Αυτό οδήγησε σε συζήτηση σχετικά με τον ορισμό της επιχειρηματικότητας. Προφανώς, η δυνατότητα ενσωμάτωσης αυτού του ζητήματος στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να συνάδει με την πρόκληση και τη διευκόλυνση της δημιουργίας στάσεων, αντί να αποκτά επιχειρηματική εμπειρογνωμοσύνη ή να επιτυγχάνει δεξιότητες στον οικονομικό τομέα³.

Το εθνικό σχέδιο για την εκπαίδευση στον τομέα της επιχειρηματικότητας (ΠΔ) ξεκίνησε στην Πορτογαλία το 2006 και υλοποιήθηκε μέχρι τις 2010. Η πρωτοβουλία αυτή ενίσχυσε τις πολιτιστικές, οργανωτικές και προσωπικές προσαρμογές. Ο ΠΝΙ στόχευε στην ανάπτυξη σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έργων για την ενίσχυση της στάσης του επιχειρηματικού πνεύματος. Το πρόγραμμα δεν εφαρμόστηκε σε όλα τα σχολεία, αλλά ήταν δυνατό να γίνει, καθώς στα δευτερεύοντα προγράμματα σπουδών υπήρχαν θέματα όπως "ανάπτυξη έργων" που επέτρεψαν στους σπουδαστές και τους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν τα σχέδιά τους. Αρκετές αλλαγές έγιναν στον ΠΝΙ κατά τη διάρκεια της ύπαρξής του, οι περισσότερες από τις οποίες προκλήθηκαν από τη διαδικασία που επέτρεψε την αυτονομία σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης³.

Επιπλέον, ορισμένοι δήμοι ανέπτυξαν τοπικές στρατηγικές για την προώθηση της επιχειρηματικότητας μεταξύ των νέων – σε αυτή την περίπτωση τα επίπεδα εκπαίδευσης που εμπλέκονται ήταν πρωτογενή καθώς και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ανάλογα με τις πρωτοβουλίες που εφαρμόστηκαν, όπως οι εκστρατείες σε σχολεία, διαγωνισμούς, εργαστήρια, επιχειρηματικούς συμβούλους κ. λπ. Ένα παράδειγμα αυτού είναι το έργο του Δήμου Αβέιρο, "Αβέιρο Εμπράιντορ" (Αβέιρο-επιχειρηματίας), το οποίο εξακολουθεί να υπάρχει με στόχο την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την προώθηση ενός καινοτόμου και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην περιοχή του Αβέιρο. Το έργο βασίζεται σε πέντε πρωτοβουλίες προτεραιότητας: 1) στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων · 2) προώθηση της επιχειρηματικότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση · 3) προώθηση της επιχειρηματικότητας στα σχολεία · 4) προώθηση νοοτροπίας επιχειρηματικότητας · και 5) επικοινωνία.

Σε εθνικό επίπεδο, η Εθνική Ένωση νέων επιχειρηματιών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση τόσο της πρωτοβουλίας για την επιχειρηματικότητα όσο και της εκπαίδευσης. Από το 1979, η eanι έχει ως κύριους στόχους την ελευθέρωση του οικονομικού συστήματος και, ειδικότερα, την ανάπτυξη καλύτερων συνθηκών τόσο για την πρόσβαση των νέων στην επιχειρηματική δραστηριότητα όσο και για την άρτια άσκησή τους. Στο πλαίσιο αυτό, η Ένωση καθιέρωσε την

Ακαδημία επιχειρηματιών το 1997, η οποία αναπτύχθηκε από την ημερομηνία αυτή, μαζί με πανεπιστήμια και άλλα θεσμικά όργανα στον τομέα της απασχόλησης, την ευαγγελτική αποστολή υπέρ της επιχειρηματικότητας. Αυτή η αποστολή, σε γενικές γραμμές, συνίστατο στην κινητοποίηση των Πορτογάλων νέων στην ανάγκη για μια κουλτούρα πρωτοβουλίας και κινδύνου, με τη δημιουργία αρκετών πρωτοβουλιών όπως το βραβείο νέων επιχειρηματιών, η έκθεση επιχειρηματιών και ο διαγωνισμός ιδεών.

Επί του παρόντος, στην Πορτογαλία, η εκπαίδευση στον τομέα της επιχειρηματικότητας αναγνωρίζεται ρητά ως ένας διασχολικός στόχος σε όλα τα σχολικά επίπεδα. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν είναι υποχρεωτικό, εξετάζεται μόνο εάν το Διοικητικό Συμβούλιο του σχολείου αποφασίσει να το συμπεριλάβει στο πλαίσιο του θέματος της πολιτικής εκπαίδευσης. Όσον αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα, μπορούν να βρεθούν σε γενικές κατευθύνσεις και έγγραφα συστάσεων για πρακτική, τα οποία εφαρμόζονται στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων σπουδών. Για παράδειγμα, μπορεί να περιλαμβάνει την ανάπτυξη συμπεριφορών όπως η αυτογνωσία, η αυτοπεποίθηση, η πρωτοβουλία και η ανάληψη κινδύνων, η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη και η επίλυση προβλημάτων, καθώς και οι εγκάρσιες επιχειρηματικές δεξιότητες, όπως η επικοινωνία και η ομαδική εργασία, και ορισμένα μαθησιακά αποτελέσματα συνδέονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική παιδεία.

Τα τελευταία χρόνια, ορισμένα σχολεία συμμετείχαν επίσης σε έργα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας Junior υλοποίηση-νεολαία επιχειρήσεων και κάθε χρόνο διεξάγεται διαγωνισμός ιδεών και επιχειρηματικών ιδεών. Επιπλέον, προωθείται επίσης η ειδική εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα στους εκπαιδευτικούς των σχολείων.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη το ποσοστό ανεργίας των υψηλών νέων κάτω των 25 ετών (ΕΕ-28, 20,0% · Ευρωζώνη, 22,5% · Ισπανία, 47,5%. Eurostat Νοεμβρίου 2015), η επιχειρηματικότητα είναι ένα εργαλείο για την καταπολέμηση του αντίκτυπου της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας των νέων. Στη διαδικασία αυτή, οι πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης και τα εκπαιδευτικά σχολεία διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο δημιουργώντας τις συνθήκες που διευκολύνουν την ανάπτυξη των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που απαιτούνται για την έναρξη μιας επιχείρησης. Τα τελευταία χρόνια, η νομοθεσία για την επιχειρηματικότητα αναπτύσσεται. Έχει υποκινηθεί από την οικονομική κρίση, την χαμηλή οικονομική ανάπτυξη και το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων. Κατά συνέπεια, η δημιουργικότητα και η καινοτομία στην εκπαίδευση είναι ένα κοινό στοιχείο στις προτάσεις για να βγούμε από την κρίση. Στην Ισπανία, υπάρχουν δύο είδη νόμων σχετικά με την εκπαίδευση στον τομέα της επιχειρηματικότητας: εντός του εκπαιδευτικού δικαίου και εκτός αυτού του πλαισίου.

Επιχειρηματικότητα στο μη εκπαιδευτικό δίκαιο

Η 2/2011 πράξη της 4ης Μαρτίου της αιφόρου οικονομίας καθιέρωσε ότι για να ξεπεραστούν οι σημερινές προκλήσεις είναι απαραίτητο να «ενσωματωθεί στα σχέδια, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που προσανατολίζονται προς την καινοτομία, να υποδαυλίσουμε τη δημιουργικότητα, την επιχειρηματικότητα και το επιχειρηματικό πνεύμα σε μια της εγκάρσιας προσέγγισης με εναλλακτικούς τρόπους μάθησης και αξιολόγησης σε κάθε επίπεδο εκπαίδευσης. Επιπλέον, το 4/2013 βασιλικό διάταγμα της 22ας Φεβρουαρίου των μέτρων στήριξης των επιχειρηματιών και της ανάπτυξης και της δημιουργίας απασχόλησης, ακολούθησε τις συστάσεις του «επιχειρηματικού σχεδίου δράσης 2020» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στο προσκήνιο, παρέχει τη ραχοκοκαλιά των μέτρων στήριξης για την "επιχειρηματικότητα και τη στρατηγική για την απασχόληση των νέων 2013-2016 που ενσωματώνει αυτό το νομοθετικό διάταγμα στο πρώτο του προσάρτημα. Ο 14/2013 νόμος της 27ης Σεπτεμβρίου της υποστήριξης για την επιχειρηματικότητα και την εσωτερικήυση θεσπίζει στα άρθρα του ένα υπόβαθρο για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα.

Στα ακόλουθα άρθρα η ανάπτυξη της νομοθεσίας της ισπανικής εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα μπορεί να παρατηρηθεί: α) το άρθρο 4ο επιχειρηματικότητα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ανάπτυξη και ενίσχυση του πνεύματος του επιχειρηματία, απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την να δημιουργήσουν και να αναπτύξουν ποικίλα επιχειρηματικά μοντέλα · ενθάρρυνση της ισότητας των ευκαιριών · τον επιχειρηματία και τους επιχειρηματίες/γυναίκες, καθώς και την επιχειρηματική δεοντολογία · Οι εκπαιδευτικές διοικήσεις θα προωθήσουν μέτρα για την εγγραφή φοιτητών σε επιχειρηματικές δραστηριότητες και την αύξηση της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας) · β) άρθρο 5th επιχειρηματικότητα στα πανεπιστήμια (πρωτοβουλίες επιχειρηματικότητας θα ενθαρρυνθούν · τα πανεπιστήμια πρέπει να υποδαυλά την έναρξη των επιχειρηματικών έργων) · και γ) το άρθρο 6ο κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην επιχειρηματικότητα (απόκτηση ικανοτήτων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα, επιχειρηματική πρωτοβουλία, ισότητα ευκαιριών στις επιχειρήσεις και δημιουργία και ανάπτυξη εταιρειών · το Υπουργείο Παιδείας, Ο πολιτισμός και ο αθλητισμός σε συνεργασία με τις περιφερειακές κυβερνήσεις θα προωθήσουν τα μόνιμα εκπαιδευτικά προγράμματα για εκπαιδευτικούς, συμπεριλαμβανομένου του περιεχομένου που αναφέρεται στην επιχειρηματικότητα).

Επιχειρηματικότητα στη σχολική νομοθεσία

Μετά τον εκδημοκρατισμό της Ισπανίας, η εκπαίδευση αποτελεί βασικό στοιχείο για τις διάφορες κυβερνήσεις και οι κανονισμοί της έχουν αναπτυχθεί για την επίτευξη των ευρωπαϊκών προτύπων. Το σημερινό εκπαιδευτικό νομικό πλαίσιο λαμβάνει τη σύσταση 2006/962/CE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ου Δεκεμβρίου 2006, ως υπόδειγμα για τις βασικές ικανότητες της μόνιμης μάθησης. Έχει παραγάγει μια αλλαγή νοοτροπίας που οδηγεί σε μια καλύτερη επιχειρηματική πρωτοβουλία καθώς ο νόμος παρατηρεί τη σημασία της "πρωτοβουλίας και του επιχειρηματικού πνεύματος" στο παρόν, οι κανόνες εκπαίδευσης αναζητούν καλύτερες γνώσεις και δεξιότητες που σχετίζονται με την εργασία οικονομική εκπαίδευση, επιχειρηματική διαδικασία και δημιουργική σκέψη».

Σήμερα, ο νόμος που διέπει είναι το LOMCE, 2013. Είναι ένας πρόσφατος νόμος που αναμορφώθηκε το προηγούμενο από το 2006, συμπεριλαμβανομένων νέων εννοιών και την προσαρμογή του στις νέες συνθήκες. Περιλαμβάνει το επιχειρηματικό πνεύμα ως κύριο στόχο: α) το άρθρο 23rd

δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και αυτοπεποίθησης, συμμετοχή, κριτικό αίσθημα, προσωπική πρωτοβουλία και ικανότητα, εκπόνηση σχεδίων, λήψη αποφάσεων και ανάληψη αρμοδιοτήτων) · β) άρθρο 33 του απολυτηρίου (ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος με δημιουργικές στάσεις, ευελιξία, πρωτοβουλία, ομαδική εργασία, αυτοπεποίθηση και κριτικό αίσθημα) · και γ) το άρθρο 40 η επαγγελματική εκπαίδευση (ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών).

Ο σημερινός νόμος για την εκπαίδευση, LOMCE, επιδιώκει αυτούς τους στόχους για να βελτιώσει την απασχολησιμότητα των νέων και να τονώσει το επιχειρηματικό τους πνεύμα. Επιπλέον, ως βασικός στόχος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η καινοτομία έχει ληφθεί υπόψη ως ένας νεωτερισμού. Έχει τροποποιηθεί το άρθρο 17 του προηγούμενου νόμου για να διαπιστωθεί ότι είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη μεμονωμένων και συλλογικών εργασιακών ικανοτήτων, προσπάθειας και ευθύνης, αυτοπρωτοβουλίας, περιέργεια, ενδιαφέροντος και δημιουργικής μάθησης και επιχειρηματικού πνεύματος. Η εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα ενσωματώνεται στα προγράμματα σπουδών σε τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις: 1) ως εγκάρσιο στοιχείο. 2) ενσωμάτωση σε υφιστάμενα θέματα · και 3) ως νέο συγκεκριμένο θέμα.

Ωστόσο, ακόμη και ο νόμος LOMCE, ο πραγματικός μας νόμος για την εκπαίδευση, καθιερώνει ένα ευοίωνο πλαίσιο για να συμπεριληφθεί η επιχειρηματικότητα στα διάφορα επίπεδα της ισπανικής εκπαίδευσης, είναι γνωστό ότι περισσότερες από τις μισές ισπανικές αυτόνομες κοινότητες, μέχρι 17 συν 2 αυτόνομες πόλεις, δεν έχουμε σαφή στρατηγική για το θέμα. Οι εκπαιδευτικές ικανότητες χωρίζονται μεταξύ των ισπανικών 17 αυτόνομων περιφερειών που έχουν την τελική ευθύνη για την εφαρμογή των εθνικών κανονισμών. Εξαιτίας αυτού, υπάρχει μια ποικιλόμορφη κατάσταση: σε ορισμένες κοινότητες οι μαθητές έχουν ήδη την επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση ως εγκάρσιο στοιχείο, ενώ άλλες περιοχές μπορεί να μην έχουν καν ένα συγκεκριμένο πρωτόκολλο σχετικά με το θέμα. Η συμμετοχή ποικίλων ομάδων συμφερόντων (εκπαιδευτικοί, κέντρα ΕΕΚ, φοιτητές, εταιρείες, οικογένειες κ. λπ.) είναι πραγματικά άριστη και επηρεάζει τη φάση εφαρμογής. Το να υπονοούμε διαφορετικά ενδιαφερόμενα μέρη στο σχεδιασμό της στρατηγικής μπορεί να είναι ευκολότερο για τη δημιουργία ενός κοινού οράματος. Ακόμη και η δημόσια χρηματοδότηση που αφιερώνεται στην επιχειρηματικότητα είναι διαφορετική ανά περιοχή, καθώς προκαλεί έκπληξη το πώς ορισμένες περιοχές δαπανούν εκατομμύρια ευρώ στην ΕΕ, ενώ ορισμένες από τις άλλες, δεν ξοδεύουν ούτε δύο χιλιάδες ευρώ.

Επιπλέον, δεν υπάρχουν σαφή πρότυπα εξέλιξης για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο των προγραμμάτων σπουδών. Τα αυτόνομα προγράμματα σπουδών συμπληρώνουν το βασικό της LOMCE και περιελάμβαναν «την αίσθηση της αυτοπρωτοβουλίας και της επιχειρηματικότητας» ως εγκάρσιο στοιχείο σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα. Τα ειδικά υλικά μπορούν να βρεθούν στη δευτεροβάθμια σχολή, το απολυτήριο και την επαγγελματική εκπαίδευση. Είναι σαφές ότι, παρόλο που εξακολουθεί να αναπτύσσεται η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα και οι επιχειρηματικές σπουδές, υπάρχουν, τουλάχιστον θεωρητικά, στην εκπαίδευση σήμερα και γίνονται όλο και πιο σημαντικές.

Στην περίπτωση της Βαλένθια, περιοχή στην οποία βρίσκεται η δημιουργία I-BOX, δεν υπάρχει περιφερειακή στρατηγική. Το 2014 οι περιφερειακές εκπαιδευτικές διοικήσεις ενημέρωσαν ότι είχε αναπτυχθεί ένα επιχειρηματικό πρωτόκολλο. Δυστυχώς, δεν υπάρχει ακόμα πρωτόκολλο. Για τον λόγο αυτό, τα προγράμματα σπουδών της περιοχής καθορίζουν τους ίδιους κανονισμούς με τους εθνικούς που απευθύνονται στην LOMCE. Επιπλέον, δεν υπάρχει συγκεκριμένο επιχειρηματικό πρόγραμμα. Ούτε οι αναφορές βέλτιστων πρακτικών στην περιοχή. Όσον αφορά την εκπαίδευση, δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι πόροι για τους εκπαιδευτικούς και η επιχειρηματικότητα δεν είναι στην αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Επιπλέον, δεν υπάρχουν μελέτες επιπτώσεων ή δημοσιεύσεις σχετικά με επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που συνεχίζονται σε αυτήν την περιοχή. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένα θεσμικά όργανα που στοχεύουν στην προώθηση της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα, όπως το Πανεπιστήμιο La Florida, το Ευρωπαϊκό Κέντρο καινοτόμων επιχειρήσεων (CEEIs) και η Ένωση νέων επιχειρήσεων γυναικών/ανδρών (EEA) ή το έργο του Δήμου της Βαλένθια «εκπαιδευτικό («εκπαίδευση στις ληφθείσες»).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΥΠΡΟΣ

Regional Innovation Scoreboard (RIS)

Η 7η έκδοση των RIS περιλαμβάνει την Κύπρο σε επίπεδο χώρας και την κατατάσσει ως μετριοπαθή καινοτόμο, μια κατάταξη που είναι πολύ χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Cyprus Entrepreneurship Fund (CYPEF)

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει καθιερώσει το CYPEF με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για τις Κυπριακές ΜΜΕ, στηρίζοντας έτσι και ενισχύοντας την επιχειρηματικότητα στη χώρα. Το CYPEF χρηματοδοτείται από δάνειο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σε RoC. Η διαχείριση και η λειτουργία του CYPEF πραγματοποιείται (εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων) από το Ευρωπαϊκό επενδυτικό ταμείο («ΕΤαΕ») και προβλέπεται να εφαρμοστούν, με την πάροδο του χρόνου, διαφορετικά χρηματοπιστωτικά προϊόντα για την καλύτερη ικανοποίηση των συνθηκών και των αναγκών της αγοράς. Οι λειτουργίες του CYPEF ξεκινούν με την ανάπτυξη ενός δανείου επιμερισμού του κινδύνου χαρτοφυλακίου. Τα δάνεια που παρέχονται σε ΜΜΕ στο πλαίσιο της διευκόλυνσης επωφελούνται από βελτιωμένους όρους χρηματοδότησης, όπως μειωμένα επιτόκια και δυνητικά χαμηλότερες απαιτήσεις ασφαλειών. Στις 6 Ιουνίου 2016 το ΕΤαΕ δημοσίευσε έκκληση για την επιλογή των επιλέξιμων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να καταστούν ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί για τη χορήγηση των δανείων επιμερισμού του κινδύνου.

ΙΤΑΛΙΑ

Biz World³

Είναι ένα παγκόσμιο πρόγραμμα που μπορεί να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα των σχολείων, επιτρέποντας στους σπουδαστές να προσομοιώσουν τους επιχειρηματίες: από το σχεδιασμό μέχρι την πώληση μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Αυτό το μονοπάτι αυξάνει τις δεξιότητες και τις γνώσεις των μαθητών που εμπλέκονται.

Στην Ιταλία αυτές οι εμπειρίες πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά το 2014. Οι δραστηριότητες που διεξάγονται είναι: 1) ο ορισμός των ρόλων και των ατομικών ευθυνών · 2) δημιουργία της εταιρείας και παρουσίαση σε επενδυτή (προσομοίωση) · 3) σχεδιασμός και παραγωγή του προϊόντος, 4) προετοιμασία του σχεδίου εμπορίας και πώλησης · και 5) κατάρτιση του υπολοίπου.

Προκειμένου να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα, στο τέλος του προγράμματος, κάθε σχολείο διοργανώνει μια τελετή απονομής βραβείων για την τάξη που έχει επιτύχει τα υψηλότερα έσοδα.

Το μάθημα αναλύει τα αποτελέσματα που έχει το θέμα της επιχειρηματικότητας στους μαθητές: όσον αφορά τις μη γνωστικές δεξιότητες (ανοχή κινδύνου, δημιουργικότητα, φιλοδοξία) αυξάνονται στο μαθητή μετά από αυτό το μονοπάτι. Το ίδιο ισχύει και για τις χρήσιμες γνώσεις για τον επιχειρηματία. Όσον αφορά τις επιχειρηματικές προθέσεις, είναι ακόμη πολύ νωρίς για να κατανοήσουμε τι σκέφτονται αυτοί οι νεαροί μαθητές.

MIUR

The Ministry of Education, University and Research (MIUR) αναγνωρίζοντας τον βασικό στόχο της προαγωγής και της ανάπτυξης επιχειρηματικών δεξιοτήτων, που ορίζονται από την Επιτροπή, στοχεύει στην προώθηση της πορείας της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα σε δευτεροβάθμιων και δεύτερης επιπέδου δημόσιες και ιδιωτικές σχολές στην Ιταλία και στο εξωτερικό. Το μάθημα στοχεύει να κάνει τους σπουδαστές να αποκτήσουν συμπεριφορές, γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες χρήσιμες σε κάθε πλαίσιο εργασίας.

Ο δρόμος αυτός προβλέπει επίσης την καθιέρωση της εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα μεταξύ της εθελοντικής διδασκαλίας και θεωρεί την αυτονομία που απολαμβάνουν τα μεμονωμένα σχολεία με αξιολόγηση στο τέλος του σχολικού έτους των δεξιοτήτων και των γνώσεων που αποκτήθηκαν. Η διαδρομή μπορεί στη συνέχεια να συνδεθεί με τις δραστηριότητες της ASL (Αγγλικά) ή να αναπτυχθεί σε συνέργεια με ειδικά πειθαρχικά μονοπάτια, για παράδειγμα για την εμπάθυνση των ψηφιακών δεξιοτήτων.

Τα αποτελέσματα του μαθήματος ταξινομούνται σε τρεις τομείς: α) στάσεις (αυτοπεποίθηση και πρωτοβουλία) · β) αρμοδιότητες (δημιουργικότητα, διαχείριση πόρων, διαχείριση κινδύνου/αβεβαιότητας) · και γ) δεξιότητες (ικανότητα αξιολόγησης ευκαιριών, κατανόηση του ρόλου των επιχειρηματιών, κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της ομαδικής εργασίας).

³ www.bizworld.org

ICEE⁴

Το Ευρωπαϊκό σχέδιο προωθείται από κοινοπραξία πέντε χωρών (Φινλανδία, Εσθονία, Λιθουανία, Ιταλία, Βέλγιο), συμπεριλαμβανομένου του ιταλικού Υπουργείου Παιδείας, Πανεπιστημίου και έρευνας, και στοχεύει στην ανάλυση των επιπτώσεων της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα και στην κατανόηση Αυτό που χρειάζεται για να επιτευχθεί ο ευρωπαϊκός στόχος, ο οποίος είναι ότι κάθε νέος θα πρέπει να έχει πρακτική επιχειρηματική εμπειρία πριν φύγει από την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Η πρωτοβουλία ICEE εξυπηρετεί την προώθηση της εκπαίδευσης της επιχειρηματικότητας μεταξύ των φοιτητών μέσω της δημιουργίας Mini-εταιρειών με εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτικά μαθήματα και μια Ευρωπαϊκή βάση δεδομένων με τις καλύτερες διδακτικές πρακτικές.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Junior Achievement Lithuania Programme (JA)

Η JA⁵ αναπτύχθηκε με στόχο τη βελτίωση των βασικών ικανοτήτων ως χρηματοοικονομικός γραμματισμός, προετοιμασία για σταδιοδρομία και επιχειρηματικότητα. Υπάρχουν τρεις τύποι του JA: 1) για τους μαθητές των βαθμών 9-10. 2) για τους μαθητές των βαθμών 11-12, και 3) πρόγραμμα φοιτητικής εταιρείας.

Η μελέτη σύμφωνα με το JA είναι εντελώς δωρεάν. Τα απαραίτητα εγχειρίδια αποκτώνται από σχολεία που χρησιμοποιούν τα κεφάλαια του καλαθιού των φοιτητών. Παρέχει θεωρητική και πρακτική γνώση της οικονομίας και του οικονομικού αλφαριθμητισμού, αναπτύσσει τις επιχειρηματικές τους δεξιότητες και προωθεί την πρωτοβουλία και τη δημιουργικότητα. Οι σπουδαστές αποκτούν επίγνωση των οικονομικών, επιχειρηματικών και διαδικασιών της αγοράς, γίνονται καλύτερα προετοιμασμένοι για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η αγορά εργασίας.

Διεθνείς μελέτες δείχνουν ότι οι μαθητές που αποφοιτούν από το JA είναι πιθανότερο να κάνουν τις δικές τους επιχειρήσεις κατά 50% και το 40% πιο συχνά κατέχουν ηγετικές θέσεις (κορυφαίοι και μεσικοί διευθυντές). Επιπλέον, το εισόδημα των πτυχιούχων του προγράμματος είναι ακόμη 50% υψηλότερο και το ποσοστό ανεργίας είναι χαμηλότερο κατά 20% για τους πτυχιούχους.

Οι δραστηριότητες της JA είναι πολύπλοκες και περιλαμβάνουν επίσης μια ποικιλία πρακτικών μεθόδων ανάπτυξης δεξιοτήτων, όπως η φοιτητική εκπαιδευτική εταιρεία, οι νέοι συνάδερφοι, οι διαγωνισμοί μοντέλων υπολογιστών, διάφοροι διαγωνισμοί και στρατόπεδα. Δεδομένου ότι η JA είναι μέρος του διεθνούς δικτύου επιτευγμάτων νέων, οι σπουδαστές και οι εκπαιδευτικοί έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε διεθνείς διαγωνισμούς, εκθέσεις, σεμινάρια και άλλες εκδηλώσεις. Οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων συμμετέχουν επίσης ενεργά στις δραστηριότητες της JA: συμβουλευονται τις φοιτητικές εκπαιδευτικές εταιρείες, μοιράζονται εμπειρίες σε μαθήματα, διαγωνισμούς, ημέρες του νεαρού συναδέλφου και άλλες εκδηλώσεις.

⁴ <http://icee-eu.eu>

‘Ideas into action’ Entrepreneurship Programme

Το πρόγραμμα αναπτύχθηκε από το πρόγραμμα Erasmus + «Ιδέες σε Δράση», στο οποίο συμμετείχαν έξι χώρες: το ΗΒ, η Ιταλία, η Λιθουανία, η Ρουμανία, η Σλοβακία και η Ολλανδία. Μια συλλογή 72 δραστηριοτήτων που προάγουν την επιχειρηματικότητα των νέων αναπτύχθηκε και μπορεί να προσαρμοστεί και να χρησιμοποιηθεί σε διαφορετικές ομάδες-στόχους, συμπεριλαμβανομένων και των φοιτητών με ΕΕΑ. Οι δραστηριότητες επικεντρώνονται στις κύριες ικανότητες που χρειάζονται οι νέοι επιχειρηματίες, μεταξύ των οποίων: Χρησιμοποιήστε την πρωτοβουλία σας, να είστε ανθεκτικοί, να αναζητήσετε ευκαιρίες, να απολαύσετε αυτό που κάνετε, να κατανοήσετε την αγορά-στόχο σας, να είστε καλός αυτοδιοργανωτής. Ξεκίνησε επίσης μια πλατφόρμα για την εκμάθηση της επιχειρηματικότητας.

Ένα πλαίσιο μαθημάτων κατάρτισης για τους εργαζόμενους στη νεολαία και τους νέους προσφέρει μια ενότητα σχετικά με τον τρόπο εντοπισμού του περιεχομένου του για να επικεντρωθεί η εκπαίδευση στις τοπικές οικονομικές ανάγκες. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιελάμβανε τεχνολογίες που κάνουν έκκληση στους νέους, την αλληλεπίδραση με άλλες ομάδες εταιρών, σωματικά και ουσιαστικά. Ανάπτυξη και παρουσίαση επιχειρηματικών ιδεών (μεμονωμένα ή σε μικρές ομάδες) σε ομάδες εμπειρογνομώνων και με απομακρυσμένη αξιολόγηση ομοτίμων.

Καλοκαιρινές κατασκηνώσεις για την εκπαίδευση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων

Είναι αρκετά δημοφιλής η διοργάνωση καλοκαιρινών καταυλισμών για τους νέους (ορισμένα από αυτά έχουν τη δυνατότητα να ενσωματώσουν νέους με ΕΕΑ) όπου έχουν ενσωματωθεί οι μη τυπικές μέθοδοι εκπαίδευσης για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Το άτυπο εκπαιδευτικό περιβάλλον παρέχει στους νέους επαρκή ελευθερία για την αυτοέκφραση και οδηγεί σε ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικών με την επιχειρηματικότητα. Ένα όφελος από ένα τέτοιο άτυπο εκπαιδευτικό περιβάλλον είναι η ευκαιρία να συμμετέχετε σε διάφορες καταστάσεις και δραστηριότητες που απαιτούν περισσότερη προσπάθεια στις διαπροσωπικές σχέσεις, την πραγματοποίηση και τη διατήρηση φίλων και ούτω καθεξής.

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του εκπαιδευτικού προγράμματος κατά τις καλοκαιρινές διακοπές, διοργανώθηκε στρατόπεδο επιχειρηματικότητας με βάση το "εκπαιδευτικό πρόγραμμα επιχειρηματικότητας για μειονεκτούντες μαθητές", το οποίο στοχεύει στο 30% με ειδικές ανάγκες ή αναπηρίες. Η έννοια της επιχειρηματικότητας αποτελούνταν από πέντε κύριους τομείς: πρωτοβουλία, υπευθυνότητα, αυτονομία, άνοιγμα προς αλλαγή, ανεξάρτητη επιλογή.

Το πρόγραμμα σπουδών του κάμπινγκ αποτελούνταν από ολοκληρωμένες δραστηριότητες προσομοιώνοντας την πραγματική δραστηριότητα στην κοινωνία: 1) Οργάνωση μελέτης διαφήμισης και αναψυχής. 2) Design και εσωτερικό στούντιο; 3) κέντρο χειροτεχνίας · 4) κέντρο σταδιοδρομίας · 5) παραλιακή Πινακοθήκη. Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να είναι ελεύθεροι να αναλάβουν τα χόμπι τους, να επιλέξουν μια δραστηριότητα που θέλουν. Σε κάθε ομάδα υπήρχαν νέοι με ειδικές ανάγκες, μερικοί από αυτούς είχαν μια μέτρια διανοητική διαταραχή. Οι τελευταίοι ήταν η ανάγκη για συνεχή βοήθεια σε καταστάσεις καθημερινής ζωής, αλλά στις δραστηριότητες του στρατοπέδου όπου προσομοιώνεται ως χώρος εργασίας, οι μαθητές αυτοί είχαν τις ικανότητές τους σε αντίστοιχες θέσεις. Οι νέοι έγραφαν καθημερινά ιστολόγια, στα οποία αντανakλώντας συναισθήματα, φιλοδοξίες, σχέσεις.

Η έρευνα έδειξε ότι η εκδήλωση της επιχειρηματικότητας στις συμπεριφορές των μαθητών είναι υψηλή · Ωστόσο, στην πραγματική ζωή, εκδηλώθηκε μια ορισμένη ασυμφωνία μεταξύ αυτών των στάσεων και των πραγματικών ενεργειών. Στο άτυπο περιβάλλον (καλοκαιρινών καταυλισμών) η έκφραση των δεξιοτήτων της επιχειρηματικότητας των μαθητών είναι η υψηλότερη στους τομείς της αυτονομίας και της ανεξάρτητης επιλογής, της χαμηλότερης – στον τομέα της ευθύνης. Στο σχολικό περιβάλλον, τόσο στα μαθήματα όσο και μετά τα μαθήματα, την αυτονομία και την ικανότητα να κάνουμε την ανεξάρτητη επιλογή να εκδηλώνεται περισσότερο · η διαφάνεια στην αλλαγή ήταν το λιγότερο. Τα αποτελέσματα αποδεικνύουν την καταλληλότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος και μαζί με αυτό δείχνουν ότι στη διαδικασία της εκπαίδευσης πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη ευθυνών και ανοικτών αλλαγών που αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις για την κοινωνική της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Project Life 2⁵

Το έργο «εκπαιδύση εκπαιδευτή», το οποίο προωθείται από μια ευρωπαϊκή εταιρική σχέση (Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία, Ρουμανία και Ισπανία), στοχεύει σε εκπαιδευτικούς επαγγελματικής εκπαίδευσης, εκπαιδευτικούς εκπαιδευτικών, εκπαιδευόμενους επαγγελματικής εκπαίδευσης, δίκτυα εργοδοτών, οργανώσεις που στηρίζουν μειονεκτούσες ομάδες και χάραξης πολιτικής/επιρροής. Στοχεύει να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να ενσωματώσουν τις δεξιότητες ζωής στις εξειδικευμένες επαγγελματικές τους περιοχές και να συνδράμει τους εκπαιδευτικούς ώστε να δημιουργήσουν στενότερους δεσμούς με τους εργοδότες. Το πακέτο «αμαξοστοιχία του εκπαιδευτή» περιέχει έναν οδηγό χρήσης και ορισμένους πόρους.

Programa Escolhas (Choices Programme)⁶

Αυτό το εθνικό πρόγραμμα προετοιμάζει τους εκπαιδευτικούς σε λειτουργία για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα. Δημιουργήθηκε αρχικά για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των παιδιών και των νέων στις πλέον ευάλωτες κοινότητες, ιδίως μεταξύ των μεταναστών και των εθνοτικών μειονοτήτων, ενισχύοντας τη σημασία της ισότητας ευκαιριών και της κοινωνικής συνοχής.

Σήμερα, το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην επιχειρηματικότητα και προσφέρει δύο συμπληρωματικούς οδηγούς, έναν για τους εκπαιδευτικούς και έναν για τους νέους. Περιλαμβάνει πέντε μονάδες που θα τους βοηθήσουν να πάνε στις τοπικές κοινότητες, να εντοπίσουν τους επιχειρηματίες, να εξερευνήσουν και να δράσουν με επιχειρηματικές ιδέες, να αναπτύξουν τον ψηφιακό τους γραμματισμό και να εφαρμόσουν μια επιχειρηματική ιδέα.

⁵ www.life-2.eu

⁶ www.programaescolhas.pt

Entrepreneurial Programme for 3-12 years old pupils⁷

Το πρόγραμμα, το οποίο υλοποιείται από το Πολυτεχνικό Ινστιτούτο Viana do Castelo (IPCV), στοχεύει στην προώθηση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων που είναι γνωστές ως μαλακές δεξιότητες τόσο στους μαθητές όσο και στους εκπαιδευτικούς, και θεωρείται ως μια διαδικασία που επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να μετατρέψουν τις ιδέες σε δράση. Στο IPCV, στο πλαίσιο των αρχικών μαθημάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, οι εκπαιδευτικοί εκπαιδεύονται για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα, η οποία υλοποιείται σε πανομοιότυπη μορφή με το πρόγραμμα επιχειρηματικότητας για ηλικίες 3-12 ετών. Το πρόγραμμα στοχεύει έτσι στην προώθηση της ανάπτυξης επιχειρηματικών δεξιοτήτων για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι στη συνέχεια μαθαίνουν πώς να προωθούν επιχειρηματικές δεξιότητες για τους μαθητές τους. Τα υλικά δοκιμάζονται και προσαρμόζονται στο «διδακτικό πρακτικό» κατά τη διάρκεια της τοποθέτησης των μαθητών στα σχολεία υποδοχής. Το έργο αξιολογείται με βάση μια προσέγγιση έρευνας δράσης.

⁷ www.ipvc.pt

ΙΣΠΑΝΙΑ

Cadena de formación de emprendedores (Entrepreneur training chain)⁸

Η «επιχειρηματική αλυσίδα επαγγελματικής κατάρτισης» προωθείται από την Βαλναλόν εκπαίδευση και είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχεδιασμένο να ανταποκρίνεται σε μια ανάγκη: έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος και στάσης στο εσωτερικό της νεολαίας στην περιοχή της Αστούριας, η οποία υπερβαίνει τους 1.000.000 κατοίκους. Ξεκίνησε πριν από περισσότερα από 15 χρόνια και σήμερα περιλαμβάνεται σε άλλες περιοχές ως μία από τις βέλτιστες πρακτικές στην ισπανική εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα.

Η Βαλναλόν εκπαίδευση, πιστεύει ότι η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα μπορεί να οδηγήσει σε μια πολιτιστική αλλαγή που ευνοεί την ανάπτυξη του μαθητή να είναι σε θέση να αναλάβει μεγαλύτερο κίνδυνο, να είναι ηγέτης, να έχει κίνητρα, να επικοινωνεί, να διαπραγματεύεται, να λαμβάνει αποφάσεις, να σχεδιάζει, κλπ. Σήμερα όλες αυτές οι δεξιότητες είναι απαραίτητες για την πραγματική αγορά εργασίας και ακόμη περισσότερο όταν θέλετε να γίνετε επιχειρηματίας. Για το λόγο αυτό, ο Βαλναλώννας εκπαίδευση δημιουργήθηκε με σκοπό να αποτελέσει το πρώτο βήμα για την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των παιδιών και των νέων. Ονομάζεται "επιχειρηματική αλυσίδα εκπαίδευσης" καθώς το έργο ξεκινά όταν οι συμμετέχοντες είναι μαθητές του πρώτου σχολείου και τερματίζουν όταν αυτοί οι μαθητές είναι στο Πανεπιστήμιο.

Initial Entrepreneurial Culture

Το 2011 το πρωτότυπο της εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα εγκρίθηκε στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ανδαλουσίας. Έκτοτε, έχει αναπτύξει ένα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Όλοι τους είχαν ως στόχο να προωθήσουν καινοτόμες αξίες, δημιουργικότητα, υπευθυνότητα και επιχειρηματικότητα.

Στη σπουδάστρια πορεία 2016-2017 για πρώτη φορά ξεκίνησε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «επιχειρηματική κουλτούρα της Inpicia», στο οποίο τα κέντρα εκπαίδευσης της Ανδαλουσίας προωθώντας την επιχειρηματικότητα από ολιστική άποψη. Ήταν ένα πρόγραμμα που υποστήριζε την εκπαίδευση των φοιτητών με στόχο τη δημιουργία μιας καινοτόμου, δημιουργικής και επαγγελματικής νεολαίας. Το πρόγραμμα κατανοεί την επιχειρηματικότητα ως θεμελιώδη στρατηγική για την εκπαίδευση των φοιτητών σε τρεις διαφορετικές διαστάσεις: 1) προσωπική επιχειρηματικότητα (καθορίζει το έργο ζωής σας και να κινηθεί προς την ενεργό)? 2) κοινωνική επιχειρηματικότητα (προωθεί την κοινωνική πρόνοια και την ποιότητα ζωής μεταξύ της κοινωνίας) · 3) παραγωγική επιχειρηματικότητα (δημιουργεί πλούτο σε ένα βιώσιμο και υποστηρικτικό πλαίσιο).

Το τμήμα εκπαίδευσης της Ανδαλουσίας έχει διαθέσει εργαλεία εκπαίδευσης για το διδακτικό προσωπικό για την προώθηση αυτών των διαστάσεων στους μαθητές τους. Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη μεταξύ των νέων της Ανδαλουσίας: η αυτογνωσία, η καινοτομία, η διαχείριση κινδύνων, η διαχείριση αποτυχιών, η ομάδα εργασίας και η κοινή πρόνοια.

⁸ www.valnaloneduca.com

Training entrepreneurial talent⁹

Το πρόγραμμα αυτό ανήκει στο ίδρυμα Πρινσέσα ντε Χερόνα και στοχεύει στην εισαγωγή επιχειρηματικών ικανοτήτων στην καθημερινή ζωή των εκπαιδευτικών. Κατά συνέπεια, το θεμέλιο κατευθύνει τις προσπάθειες για τη δημιουργία επιχειρηματικών σχολείων στα οποία ο επιχειρηματίας θα είναι ένας πυλώνας της εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα βασίζεται σε δραστικές μεθοδολογίες που δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη του μαθητή και εκτοπίζει τον δάσκαλο σε έναν καθοδηγητικό ρόλο. Οι εκπαιδευτικοί έχουν θεμελιώδη ρόλο να σχεδιάζουν και να καθορίζουν τις δραστηριότητες, ενώ οι σπουδαστές έχουν το καθήκον να είναι αυτόνομες. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεις διαφορετικές μεθοδολογίες: 1) Συνεργατική μάθηση · 2) ηθική επιχειρηματικότητα · και 3) μάθηση των υπηρεσιών. Επιπλέον, καθορίζει ένα διαφορετικό σύστημα αξιολόγησης στο οποίο οι εκπαιδευτικοί γίνονται εκπαιδευτές των μαθησιακών διαδικασιών.

⁹ <http://es.fpdgi.org>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΚΥΠΡΟΣ

RESTART 2016-2020

Το όραμα του προγράμματος RESTART 2016-2020 είναι η προώθηση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας ως βασικού παράγοντα στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου, που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων. Η επανεκκίνηση θα προωθήσει τις συνθήκες για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρχές που επισημαίνονται στη στρατηγική Ευρώπη 2020 για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

IDEA

Ένα νέο εκκολαπτήριο για καινοτόμες νεοσύστατες επιχειρήσεις που συστάθηκε από την Τράπεζα Κύπρου σε συνεργασία με το **Cyprus International Institute of Management** προσφέρει δωρεάν χώρο, υποστήριξη, εκπαίδευση και συμβουλές για την εμπορική βιωσιμότητα αυτών των επιχειρήσεων. Η **IDEA** έχει ως στόχο: 1) να βοηθήσει τους νέους επιχειρηματίες και τις επιχειρήσεις τους να αναπτυχθούν και να επιτύχουν. 2) τόνωση και υποστήριξη της κουλτούρας της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας στην Κύπρο · και 3) συμβάλλουν στην ανάπτυξη του οικοσυστήματος της καινοτομίας στην Κύπρο.

ΙΤΑΛΙΑ¹⁰

WOT (Aforisma)¹¹

Αυτό το Ευρωπαϊκό έργο προσφέρει καθοδήγηση από έναν εμπειρογνώμονα σε άτομα με αναπηρία που θέλουν να κάνουν τη δική τους επιχείρηση. Το έργο προσφέρει πληροφορίες για την επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένων του τρόπου δημιουργίας της δικής τους επιχείρησης και του τρόπου προετοιμασίας ενός επιχειρηματικού σχεδίου.

Re-Start up (ANIMIL)

Αυτό το πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από το ιταλικό υπουργείο εργασίας και κοινωνικών πολιτικών στοχεύει στη στήριξη της επιχειρηματικότητας μεταξύ των ατόμων με αναπηρίες και επίσης στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη του δυναμικού τους μέσω της συμμετοχής σε μια εκπαιδευτικών μαθημάτων με στόχο τη δημιουργία επιχειρήσεων.

Μια επιτροπή εμπειρογνομένων είναι υπεύθυνη για την επιλογή των υποψηφίων, οι οποίοι στη συνέχεια θα λάβουν εκπαίδευση και προσανατολισμό για την επιχειρηματικότητα κατά τη διάρκεια 200 ωρών. Μετά την εκπαιδευτική πορεία, 12 επιχειρηματικά έργα με καινοτόμο και βιώσιμο

¹⁰ www.gazzettadilucca.it, www.comune.torino.it

¹¹ <http://wot-project.eu>, www.aforismatoscana.net

χαρακτήρα θα επιλεγεί για να υλοποιηθεί με την υποστήριξη μιας υπηρεσίας φορολογικών και διοικητικών συμβούλων κατά τη φάση εκκίνησης.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Project ‘You and I – we are together’ (Kaunas Food Industry School)¹²

Σκοπός του έργου είναι η ανάπτυξη κοινωνικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων ζωής που είναι ουσιώδεις για την επιχειρηματικότητα για σπουδαστές με ειδικές ανάγκες. Πρόκειται για ένα μακροπρόθεσμο έργο με διάρκεια έξι μηνών. Το έργο περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες που εμπλέκονται ενεργά τους μαθητές. Κατά τη διάρκεια του έργου, οι σπουδαστές μαθαίνουν δεξιότητες ζωής και αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας. Η συσχέτιση των ενεργών μεθόδων διδασκαλίας και των δημιουργητικών μεθόδων εκπαίδευσης επιτρέπει στους σπουδαστές να επωφεληθούν περισσότερο από το έργο. Από μια ανάλυση της έρευνας στο ερωτηματολόγιο προέκυψε ότι το έργο πέτυχε: η κοινωνική εμπειρία για τους νέους με ειδικές ανάγκες ήταν τόσο χρήσιμη όσο και σημαντική.

Το έργο αυτό διεξήχθη σε διάφορα στάδια, τα οποία ήταν προσεκτικά προετοιμασμένα. Δεδομένου ότι οι περισσότεροι από αυτούς τους μαθητές είχαν προβλήματα συμπεριφοράς και επικοινωνίας, ξεκίνησαν με την ανάπτυξη κανόνων ομαδικής συμπεριφοράς. Η ψυχική υγεία των μαθητών και η ποιότητα της μάθησης τους εξαρτώνται πολύ από το μικροκλίμα της ομάδας. Η ατμόσφαιρα συνεργασίας και εμπιστοσύνης δημιουργεί συνθήκες για την εποικοδομητική επίλυση των προβλημάτων, την ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής και την πρόληψη προβλημάτων. Κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης του έργου, οι μαθητές σε ομάδες επέλεξαν τους σημαντικότερους κανόνες για κάθε ομάδα. Μια κυρίαρχη προσέγγιση προέκυψε-κάθε φοιτητής είναι υπεύθυνος για τη συμπεριφορά του ή της. Οι κανόνες τυπώθηκαν σε χρωματιστό χαρτί και κρεμάστηκαν στα ορατά σημεία του Υπουργικού Συμβουλίου, παρέχοντας στους σπουδαστές την ευκαιρία να δημιουργήσουν, να προσαρμόσουν και να προσφέρουν νέους κανόνες για τον εαυτό τους και να μεγιστοποιήσουν την «αγορά και κυριότητα» στους κανόνες.

Σκοπός της δεύτερης φάσης του σχεδίου είναι να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να ζήσουν «οικονομικά»: δηλαδή να πάνε στο σουπερμάρκετ για να υπολογίσουν τις δαπάνες για τη διασκέδαση του Σαββατοκύριακου, προετοιμάζοντας για τα γενέθλιά τους, προετοιμάζοντας για ένα δείπνο. Η τρίτη φάση του έργου-το πρόγραμμα για τη διαχείριση των συγκρούσεων και του εκφοβισμού – «εκφοβισμός και συγκρούσεις» και «εποικοδομητικές λύσεις στη σύγκρουση». Στόχος αυτής της φάσης είναι να διδάξουν στους μαθητές να ακούν την άλλη πλευρά, να τους διδάξουν να κατανοήσουν το νόημα των συγκρούσεων και να τους λύσουν εποικοδομητικά με συνεργατικό τρόπο. Οι μαθητές εκπαιδεύτηκαν να ψάχνουν για συμβιβασμούς, να επιλύσουν τις διαφορές τους, ώστε να κατανοηθεί και να ικανοποιηθεί και τα δύο μέρη της σύγκρουσης. Οι σημαντικότερες ομάδες ήταν γραμμένες σε ένα Διοικητικό Συμβούλιο, ώστε οι μαθητές να μπορούν να συζητούν χωρίς να φοβούνται την αντιπαράθεση. Ο οργανισμός χρησιμοποιούσε αποσπάσματα από εφημερίδες και περιοδικά, οι μαθητές έπαιζαν καταστάσεις σύγκρουσης, δημιουργώντας ορισμούς συγκρούσεων, παίζοντας και συζητώντας καταστάσεις συγκρούσεων, αναζητώντας εκφράσεις που σχετίζονται με

¹² www.mpcentras.lt

καταστάσεις συγκρούσεων και τη λύση τους. Το τέταρτο στάδιο του έργου-ένα ταξίδι στους συμμετέχοντες στο δάσος Kleboniskis να αναπτύξουν ομαδικές δεξιότητες, να βιώσουν τη χαρά της συνεργασίας, να γνωρίσουν ο ένας τον άλλον καλύτερα και να αισθανθούν αισθητική απόλαυση στη φύση. Το πέμπτο στάδιο περιελάμβανε μαθήματα οικονομίας «οι μαθητές είναι οι συμμετέχοντες του οικονομικού κόσμου» στόχος των οποίων είναι να βοηθήσουν τους σπουδαστές να κατανοήσουν το περιεχόμενο της οικονομίας μέσω των μεθόδων ανάπτυξης της δημιουργικότητας: μεταφορικά παιχνίδια, δημιουργία έργων σε μικρές ομάδες, ασκήσεις δημιουργικής φαντασίας, μέθοδο ανακάλυψης κ. λπ. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να είναι «εκπαιδευτικοί» και να παρουσιάσουν τα σχέδιά τους σύμφωνα με ένα θέμα που τους ανατέθηκε τυχαία. Η δραστηριότητα αυτή ενθαρρύνθηκε να αναπτύξει την ευθύνη, την αυτονομία, την πρωτοβουλία, την ατομικότητα, τη δημιουργικότητα, τις δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας του μαθητή, την αυτοαντανάκλαση των μαθητών, την ευκαιρία να προσαρμοστεί στις αλλαγές και τις νέες πληροφορίες, να αντιμετωπίσει τις φόβος για το κοινό. Το τελικό στάδιο του έργου είναι η ενίσχυση της συνεργασίας με την οικογένεια. Κατά τη διάρκεια του "Ας πάμε μαζί" βράδυ, οι φορείς υλοποίησης του έργου εισήγαγαν τους γονείς των νέων με την εμπειρία τους σε όλο το έργο. Η διάθεση όλων των συμμετεχόντων του Φεστιβάλ εμπνεύστηκε από μια ήρεμη και εμπνευσμένη κλασική μουσική, παρουσιάσεις από τις στιγμές του έργου, τα πρακτικά καθήκοντα ενός υγιεινού τρόπου ζωής και τα τρόφιμα που κάνουν οι ίδιοι οι συμμετέχοντες.

Programme for developing social life skills (Kaunas Builders Training Centre)¹³

Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κοινωνικής ζωής για τους φοιτητές του 3rd έτους με ΕΕΑ σε τμήμα επαγγελματικής κατάρτισης αποκατάστασης, προκειμένου να βοηθήσει τους νέους να προετοιμαστούν καλύτερα για τη δική τους ζωή, να μάθουν πώς να σχεδιάσουν τον δικό τους προϋπολογισμό, να κάνουν χρήματα για την Ζωή. Αναπτύχθηκαν οι ακόλουθες ικανότητες επιχειρηματικότητας και δραστηριότητας:

- **Προγραμματισμός της εργασίας:** η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων αναπτύσσεται στον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων εργασίας. Σύμφωνα με τους δασκάλους, οι φοιτητές με ειδικές ανάγκες βρίσκουν το σχεδιασμό δύσκολο και ακόμα πιο δύσκολο να ακολουθήσουν το σχέδιο. Κατά τον προγραμματισμό της εργασίας, οι σπουδαστές εισάγονται στο σχέδιο μαθήματος, τόσο στη γενική εκπαίδευση όσο και στα μαθήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, με σκοπό να διασφαλίσουν ότι οι μαθητές θα την ακολουθήσουν. Οι εργασίες αυτοβοήθειας και τα έγγραφα γραφής ενθαρρύνουν επίσης τους νέους να προγραμματίζουν τις δραστηριότητές τους. Σε μετασχολικές δραστηριότητες, οι σπουδαστές ενθαρρύνονται να καθορίζουν τα δικά τους εβδομαδιαία σχέδια που περιγράφουν σημαντικό έργο που πρέπει να γίνει. Αργότερα συζητούν τα ολοκληρωμένα σχέδιά τους. Οι νέοι ενθαρρύνονται να κάνουν τα δικά τους συμπεράσματα: αν το σχέδιο ήταν ρεαλιστικό, ή αν όλα ήταν επιτυχημένα, γιατί δεν πληρούσαν το σχέδιο.
- **Δημοσιονομικός προγραμματισμός:** η ικανότητα σχεδιασμού των οικονομικών αναπτύσσεται με την ενσωμάτωση των μαθηματικών γνώσεων των μαθητών. Στα διδάγματα της αστικής εκπαίδευσης, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν και να βιώσουν τη συντήρηση και άλλα έξοδα στέγασης. Στη μετασχολική δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικοί εισάγουν τους σπουδαστές στον προγραμματισμό του προϋπολογισμού (έσοδα, έξοδα: καθημερινά (τρόφιμα,

¹³ www.src.kaunas.lm.lt

μεταφορές), μηνιαία (οικιακή-οικονομική, επικοινωνιακή, κοινή, πολιτιστική), 1 φορά έξοδα (έπιπλα, ρούχα, επισκευή). Σύμφωνα με τους δασκάλους, οι νέοι με ειδικές ανάγκες βρίσκουν το σχεδιασμό των δικών τους προϋπολογισμών δύσκολο. Ξοδεύουν χρήματα πολύ γρήγορα και εύκολα, και μετά δανείζονται. Οι περισσότεροι από αυτούς δεν εξοικονομήσουν χρήματα για απροσδόκητες δαπάνες (ασθένεια, μη προγραμματισμένο ταξίδια, κλπ.).

- **Μελλοντικός προγραμματισμός:** προώθησε τις συνομιλίες μεταξύ των μαθητών για να ανακαλύψει τις προσδοκίες, τις επιθυμίες και τις συμβουλές τους. Είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτικούς οι μαθητές να έχουν τη δική τους γνώμη αντί να περιμένουν παθητικά για το τι θα προσφέρουν οι εκπαιδευτικοί για το μέλλον του.
- **Δεξιότητες και ευθύνη λήψης αποφάσεων:** κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν ανοιχτές ερωτήσεις δοκιμών. Οι μαθητές λαμβάνουν βαθμούς. Αυτό φέρει την ευθύνη για τις αποφάσεις τους. Οι εκπαιδευτικοί λένε ότι είναι απαραίτητο να συζητηθούν τα αποτελέσματα των δοκιμών έτσι ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν γιατί αξιολογούνται τόσο. Σε μετασχολικές δραστηριότητες, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν προσομοιωμένες καταστάσεις πραγματικής ζωής, προκειμένου να αναπτύξουν δεξιότητες λήψης αποφάσεων. Ρωτούν τους νέους για τη γνώμη τους, δημιουργούν συνθήκες για να συζητήσουν και να υπερασπιστούν τη γνώμη τους.
- **Επικοινωνία:** κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν μια μέθοδο συζήτησης. Οι νέοι μαθαίνουν να εκφράζουν ελεύθερα τις σκέψεις τους και να μην φοβούνται να μιλήσουν. Σύμφωνα με τους δασκάλους, οι μαθητές μαθαίνουν τις πρώτες δεξιότητες στην επικοινωνία με τους εργοδότες κατά τη διάρκεια της πρακτικής. Οι νέοι δεν υποφέρουν από ακραίο στρες όταν τους στηρίζουν οι καθηγητές τους. Οι μετασχολικές δραστηριότητες τους επιτρέπουν να επικοινωνούν με τους ανθρώπους. Το σχολείο έχει συναντήσεις με εκπροσώπους διαφορετικών επαγγελματιών: αστυνομικούς, προσωπικό της Caritas, κλπ. Στους νέους δίνεται η ευκαιρία να επικοινωνούν με ξένους στο ασφαλές περιβάλλον τους (στο σχολείο). Οι κόρες είναι λιγότερο συναισθηματικές, πιο ελεύθερες να επικοινωνούν. Κατά τη διάρκεια των εκδρομών, οι νέοι μαθαίνουν να επικοινωνούν σε ένα ξένο περιβάλλον. Η μέθοδος της πραγματικής ζωής χρησιμοποιείται με την εκπαίδευση των νέων να χρησιμοποιούν ανεξάρτητα τις υπηρεσίες που παρέχονται από διάφορα ιδρύματα (τμήμα διαβατηρίων, κλινικές, τράπεζες).
- **Συνεργασία, ομαδική εργασία, μάθηση για την ανάληψη νέων ρόλων:** οι δεξιότητες αυτές αναπτύσσονται με τη χρήση της μεθόδου ομάδας εργασίας. Είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτικούς να δουν πώς σχηματίζονται αυτές οι ομάδες. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί μερικές φορές χωρίζουν τους μαθητές σε ομάδες εργασίας, επιτρέποντας μερικές φορές στους μαθητές να διαιρεθούν. Παρακινεί τους μαθητές, παράγει παραγωγική εργασία. Οι νέοι μαθαίνουν να παίρνουν νέους ρόλους. Σε ένα μάθημα της αστικής εκπαίδευσης, ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τη μέθοδο της «οικογένειας». Οι ίδιοι οι μαθητές χωρίζουν τους ρόλους. Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, οι δεξιότητες συνεργασίας αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής πρακτικής, προετοιμάζοντας για σχολικές εκδηλώσεις, καθαρίζοντας ένα περιβάλλον, διοργανώνοντας τις συνομιλίες.
- **Κίνητρο για δράση, πασχίζοντας προς την εκπλήρωση του έργου:** η χρήση των δράσεων έχει θετικό αντίκτυπο στους νέους να παρακινήσουν τους εαυτούς τους και να επιδιώξουν να ολοκληρώσουν το έργο τους. Στα μαθήματα, οι μαθητές, σύμφωνα με τους δασκάλους, θα πρέπει να γνωρίζουν τα κριτήρια αξιολόγησης, το καθήκον πρέπει να εξετάζεται, ένας μαθητής πρέπει να επαινεθεί για τις προσπάθειές του. Οι εργασίες πρέπει να ταιριάζουν με τις ικανότητες

του μαθητή. Αν το έργο είναι πολύ δύσκολο, οι νέοι μπορεί να μην έχουν κίνητρο να το κάνουν. Προκειμένου οι μαθητές να είναι πρόθυμοι να παρακολουθήσουν το μάθημα, ένας εκπαιδευτικός πρέπει να είναι καλά προετοιμασμένος για το μάθημα, το υλικό πρέπει να είναι ενδιαφέρον, και χρειάζονται πιο ποικίλες μέθοδοι εργασίας.

- **Δυνατότητα να σκέφτονται κριτικά και ανεξάρτητα:** κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να επιλέγουν τα δικά τους καθήκοντα σύμφωνα με τις ικανότητές τους. Η συζήτηση για την εργασία ενθαρρύνει την κριτική σκέψη. Χρησιμοποιώντας προσομοιωμένες καταστάσεις ζωής για τις μετασχολικές δραστηριότητες, οι νέοι διδάσκονται να σκέφτονται ανεξάρτητα, να μοιράζονται τις απόψεις τους.
- **Ικανότητα να εργάζονται και να μαθαίνουν ανεξάρτητα:** οι εκπαιδευτικοί έχουν παρατηρήσει ότι είναι σημαντικό να προετοιμαστούν οι νέοι για ανεξάρτητη ζωή, να αναπτύξουν δεξιότητες για να εργαστούν ανεξάρτητα. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν την ικανότητά τους να μαθαίνουν ανεξάρτητα. Όταν αναθέτετε μια ανεξάρτητη ανάθεση, δεν πρέπει να είναι πολύ δύσκολο για τον μαθητή, είναι απαραίτητο να ελέγχετε το έργο που θα εκτελεστεί. Γράφοντας παραπομπές μαθητές ενθαρρύνονται να εργαστούν ανεξάρτητα, για να αναζητήσετε λογοτεχνία σε διάφορες πηγές (στη βιβλιοθήκη, στο διαδίκτυο). Στη μετασχολική δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικοί αναθέτουν στους νέους μια ποικιλία εγχώριων εργασιών (τακτοποιούν ένα υπνοδωμάτιο, διακοσμεί την τραπεζαρία, κάνουν μπουκέτα, προετοιμάζονται για την εκδήλωση). Είναι σημαντικό να εμπιστευόμαστε τον μαθητή, να τον ενθαρρύνουμε, να επαινέσουμε τις προσπάθειες.
- **Ενεργή, δημιουργική δραστηριότητα και αφοσίωση στην εργασία:** με την εκπαίδευση της δημιουργικότητας, της αφοσίωσης στην εργασία, οι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν τη σημασία ενός προσωπικού παραδείγματος. Η συζήτηση για το έργο που επιτέλεσε ο μαθητής, η ενθάρρυνση, η θετική αξιολόγηση παρακινεί το νέο άτομο να εργαστεί δημιουργικά. Τα εκθέματα των έργων των μαθητών που οργανώνονται εντός και εκτός του σχολείου ενθαρρύνουν τους μαθητές στη δημιουργικότητα, και η θετική αξιολόγηση του έργου τους τους παρακινεί να εργαστούν ακόμα καλύτερα. Η δημιουργικότητα των μαθητών ενθαρρύνεται από τη διοργάνωση εκδηλώσεων (πρωτοετή βαπτίσματα, Χριστουγεννιάτικες Συναυλίες, ντίσκο πιθήκων, την εκλογή του μεγαλύτερου ζευγαριού κ. λπ.). Οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν ότι οι νέοι έχουν πολλές σπουδαίες ιδέες, αλλά δεν είναι πάντα σε θέση να τις εφαρμόσουν. Βοηθούνται από εκπαιδευτικούς. Η δραστηριότητα του Μαθητικού Συμβουλίου προωθεί επίσης τη δημιουργικότητα, αλλά εδώ χρειάζεται κάποια υποστήριξη από τους εκπαιδευτικούς.
- **Ετοιμότητα για την αντιμετώπιση του κινδύνου και των συνεπειών του:** κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί εισάγουν τους μαθητές σε παγκόσμια γεγονότα, μιλούν για το μέλλον της Λιθουανίας, συζητούν οικολογικά προβλήματα, αναπτύσσοντας έτσι την ικανότητα να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους και τις συνέπειές της. Οι μαθητές εκπαιδεύονται για να κάνουν ρεαλιστικές αξιολογήσεις των δυνατοτήτων τους. Σε μια μετασχολική δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικοί μιλούν με τους νέους σχετικά με την ικανότητά τους να έχουν έδρα στην αγορά εργασίας.
- **Δυναμισμός, αισιοδοξία, επιμονή:** οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν διαφορετικές μεθόδους εργασίας όταν εργάζονται με υπερκινητούς και παθητικούς μαθητές. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν ενεργητικούς νέους να κατευθύνουν την ενέργειά τους προς τη θετική κατεύθυνση-να συμμετέχουν πιο ενεργά στα μαθήματα, να οργανώνουν ομαδικές εργασίες, και ούτω καθεξής. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα καθήκοντα δεν πρέπει να είναι πολύ σκληρά για τον φοιτητή. Οι μαθητές επαινούνται για μια δουλειά που έκαναν. Οι

εκπαιδευτικοί επισημαίνουν τη σημασία της ανάπτυξης ενός εξατομικευμένου παραδείγματος ανάπτυξης ζωτικότητας, αισιοδοξίας και επιμονής. Ένας δάσκαλος μοιράζεται "η αισιοδοξία πρέπει να είναι για όλους. Αν ο δάσκαλος είναι αισιόδοξος για το σχολείο, νομίζω ότι οι μαθητές θα είναι πιο αισιόδοξοι. Αυτές οι δεξιότητες αναπτύσσονται σε εκδρομές, ταξίδια, συμμετοχή σε σχολικές εκδηλώσεις. Δείχνοντας και συζητώντας τα αποτελέσματα της επιμονής: μετά από μεγάλες πρόβες, βλέπουμε ένα όμορφο γεγονός, μετά από πολλή δουλειά μπορούμε να πάρουμε μια όμορφη τσάντα και ούτω καθεξής.

Για την ανάπτυξη αυτών των ικανοτήτων, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποίησαν διαφορετικές μεθόδους εργασίας, ενεργές μορφές κατάρτισης, κοινωνικό προσανατολισμό των γενικών θεμάτων, ευρύτερες επαφές με το περιβάλλον, και την ένταξη των δημόσιων θεσμών στο έργο με αυτούς τους νέους. Συνήχθη το συμπέρασμα ότι οι δεξιότητες δημοσιονομικού σχεδιασμού δεν επιτυγχάνουν το επιθυμητό αποτέλεσμα κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Educational Vegetable Garden (AEVA-CEO)¹⁴

Στόχος είναι η απόκτηση ειδικών γνώσεων σχετικά με τα θέματα του περιβάλλοντος, της οικολογίας και της βιωσιμότητας, μαζί με την προώθηση των προσωπικών και κοινωνικών ικανοτήτων, για την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών ειδικής εκπαίδευσης. Η πρωτοβουλία αυτή περιλαμβάνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων για: α) την ανάπτυξη δεξιοτήτων στα μαθηματικά, τα Πορτογαλικά, τις επιστήμες και την αγγλική γλώσσα · β) διάδοση, προώθηση και πώληση προϊόντων από τον κήπο λαχανικών · γ) να προετοιμάζει τα γεύματα με τα προϊόντα που καλλιεργούνται · και δ) διοργανώνει επισκέψεις μελέτης, για παράδειγμα στην οικολογική φάρμα της Moita

Making butter cookies (AEVA-CEO)¹⁴

Κατόπιν αιτήματος της τοπικής κοινότητας ή ενός συγκεκριμένου συμβάντος, στη μονάδα για την ένταξη των νέων και των ενηλίκων με ειδικές ανάγκες (Διευθύνων Σύμβουλος) της AEVA, διοργανώνει με τους εκπαιδευόμενους της SEN μια δραστηριότητα μαγειρικής για να φτιάξει μπισκότα βουτύρου. Αυτό περιλαμβάνει τους εκπαιδευόμενους SEN να σχεδιάζουν την ημέρα, να αγοράζουν τα προϊόντα και να ψήνουν τα μπισκότα. Γι ' αυτό, πρέπει να έχουν κατά νου τον δεδομένο προϋπολογισμό και να ψάχνουν για τις προαγωγές της εβδομάδας στα τοπικά σουπερμάρκετ. Στη συνέχεια, μετά το ψήσιμο, συσκευούν τα μπισκότα και τελικά τα πωλούν στους πελάτες/κοινό.

¹⁴ <http://ceo.aeva.eu>

ΙΣΠΑΝΙΑ

Una empresa en mi centro (A Company in my centre)

Αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα σχολεία ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και τα κέντρα ένταξης και υποστήριξης συνεπάγεται ότι, κατά τη διάρκεια ενός σχολικού έτους, οι σπουδαστές SEN δημιουργούν και διαχειρίζονται έναν εκπαιδευτικό συνεταιρισμό στον οποίο κάνουν χρήση διαφορετικών προϊόντων τα οποία πωλούν μία φορά το χρόνο σε μια αγορά μέρος ή ένα δίκαιο στην πόλη/πόλη τους.

Το έργο προτείνει μάθηση με την υλοποίηση μεθοδολογίας στην οποία υπάρχει ενεργός μάθηση, ομάδα εργασίας και έχει νόημα για τους μαθητές. Η προσωπική ανάπτυξη των συμμετεχόντων αποτελεί κύριο επίκεντρο, μαθαίνοντας να αντιστακτά, να αναπτύσσει και να αξιολογεί το δικό τους έργο και να επηρεάζει τους εαυτούς τους και την κοινότητά τους, εν τω μεταξύ, εστιάζοντας στα ενδιαφέροντά τους, τα συμφέροντά τους και τα πάθη τους. Οι εκπαιδευτικοί, οι μέντορες και οι εκπαιδευτικοί έχουν υποστηρικτικό ρόλο, οδηγούν και προτείνουν προκλήσεις. Οι συμμετέχοντες του έργου είναι: α) στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης – φοιτητές SEN έως 21 ετών · και β) μη τυπική εκπαίδευση-φοιτητές από διάφορα κέντρα υποστήριξης και ενσωμάτωσης, ενώσεις και ιδρύματα, από 16/18 έως 50 ετών.

Ο κύριος στόχος της «εταιρείας στο κέντρο μου» είναι να διαδώσει την επιχειρηματική κουλτούρα σε άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, να προωθήσει συνεργατικές συμπεριφορές και στάσεις, συντονισμό, επίλυση και διαχείριση συγκρούσεων, επίλυση προβλημάτων και αύξηση της ευθύνης. Οι συγκεκριμένοι στόχοι είναι οι ακόλουθοι: α) ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων για γνώση: προσοχή, παρατήρηση, μνήμη, γλώσσα, διαχείριση χρόνου, καλλιτεχνική έκφραση κ. λπ. β) τόνωση της ανάπτυξης επιχειρηματικών δεξιοτήτων όπως ο σχεδιασμός, η λήψη αποφάσεων, η υπευθυνότητα, η δημιουργικότητα, η αυτοπεποίθηση κ. λπ. · γ) να βοηθήσει τους σπουδαστές να γνωρίζουν ενεργά την αγορά εργασίας από μια πραγματική κατάσταση, καθώς είναι η δημιουργία και η διαχείριση της δικής τους επιχείρησης · δ) να στηρίξει τους σπουδαστές στη μετάβαση στην ενήλικη ζωή στο ρόλο των πολιτών των καταναλωτών.

Ο τύπος αυτός εκπαίδευσης, οδηγεί τα εργαστήρια στα διάφορα εκπαιδευτικά κέντρα να διασφαλίσουν την κατάλληλη ανάπτυξη των μαθημάτων και τα χωρίζει σε τέσσερις επιχειρηματικές φάσεις:

-Εταιρική εικόνα: το εργαστήριο δημιουργήθηκε για να γνωρίζει και να αντιλαμβάνεται τα μέτρα που απαιτούνται για να αποτελέσει έναν συνεταιρισμό, αποφασίζοντας το όνομα της εταιρείας, το αρχικό ποσό του χρήματος, την ομάδα διαχείρισης, το καταστατικό του οργανισμού και τους κανόνες που θα πρέπει να Ακολουθείται. Στο δεύτερο μέρος του εργαστηρίου, οι συμμετέχοντες κάνουν ιδέες για τη σημασία της εταιρικής εικόνας, καθώς και το λογότυπο, την επιχειρηματική ιδέα, την τοποθεσία κ. λπ.

-Διαδίκτυο και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: ΤΠΕ, τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, είναι θεμελιώδους σημασίας για την ορθή ανάπτυξη του έργου «μια εταιρεία στο κέντρο μου». Σε αυτό το εργαστήριο οι συμμετέχοντες πλησιάζουν στη διαδικασία δημιουργίας ιστοσελίδων και τη διαχείρισή τους. Επιπλέον, αποκτούν το δικό τους ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της εταιρείας.

-Επισήμανση και συσκευασία: η κύρια ιδέα αυτού του εργαστηρίου είναι η τιμή των προϊόντων του συνεταιρισμού, ο σχεδιασμός μιας ετικέτας ή ενός πακέτου που θα μπορεί να ταυτοποιηθεί με το brand τους και τον τρόπο εμπορευματοποίησης.

-Σημείο πώλησης σχεδιασμός: Σχεδιασμός εμπορική στρατηγική. Σχεδιασμός πώλησης σημείων: χρώματα, μουσική, Ετικέτες κ. λπ. Ηγείται της εκπαίδευσης των επικοινωνιακών δεξιοτήτων για την υποστήριξη της εμπορικής δραστηριότητας των φοιτητών.

ΕΘΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΚΥΠΡΟΣ

Από το Σεπτέμβριο του 2001, το Υπουργείο Παιδείας και πολιτισμού, έχει θέσει σε ισχύ την εκπαίδευση και την κατάρτιση των παιδιών με νόμο περί ειδικών αναγκών (1999), τους μηχανισμούς έγκαιρης ανίχνευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες (2001) και τους κανονισμούς για την εκπαίδευση και Εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες (2001), τα οποία στηρίζουν την εφαρμογή του νόμου.

Στην Κύπρο η «μαθησιακή αναπηρία» κατατάσσεται με τον όρο «ψυχικό μειονέκτημα», που συγχέει τη συγκεκριμένη «ομάδα ανάγκης», καθώς δεν υπάρχει σαφής ορισμός και μπορεί να προσθέσει στο στιγματισμό

Η διάγνωση, η αξιολόγηση μπορεί να είναι αποσπασματική και οι γονείς συχνά αναζητούν διάγνωση/αξιολόγηση από χώρες εκτός Κύπρου.

Τα τελευταία 15 χρόνια η κυπριακή εκπαίδευση έχει εργαστεί προς την ένταξη, τα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση μέχρι να περάσουν 21 χρόνια. Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες εκπαιδεύονται σε δημόσια σχολεία, τα οποία είναι εξοπλισμένα με την κατάλληλη υποδομή, σύμφωνα με τον νόμο για την ειδική εκπαίδευση.

Η πλειονότητα των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εκπαιδεύονται εντός της βασικής αίθουσας διδασκαλίας. Ειδική εκπαιδευτική διάταξη δίνεται επίσης σε ειδικές μονάδες στα γενικά σχολεία. Αυτά τα παιδιά έχουν ανατεθεί σε μια βασική τάξη, όπου μπορούν να παρακολουθήσουν ολοκληρωμένα μαθήματα και να συμμετάσχουν σε εορταστικές ή πανηγυρική εκδηλώσεις. Τα παιδιά με σοβαρές δυσκολίες εκπαιδεύονται σε ειδικά σχολεία, τα οποία είναι εξοπλισμένα με το κατάλληλο προσωπικό (ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές, νοσηλευτές, φυσιοθεραπεύτριες και άλλους ειδικούς), καθώς και επικουρικό προσωπικό, προκειμένου να στηρίζει και να παρέχει απαραίτητα μέσα για την επίτευξη της αποστολής τους.

Οι εκπαιδευτικές και άλλες ανάγκες των παιδιών στα νηπιαγωγεία, στα δημοτικά σχολεία και στις ειδικές μονάδες στα δημοτικά σχολεία και στα ειδικά σχολεία ικανοποιούνται μέσω προγραμμάτων ειδικής εκπαίδευσης. Επί του παρόντος, 5026 καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων (εκπαιδευτικοί για μάθηση, πνευματικές, λειτουργικές και προσαρμοστικές δυσκολίες, εκπαιδευτικοί για κωφούς, τυφλούς, καθηγητές για ειδική γυμναστική, μουσική θεραπεία, εργοθεραπεία, ομιλία και γλώσσα θεραπεία, εκπαιδευτική ψυχολογία, ακουσολογία και φυσιοθεραπεία), συμπεριλαμβανομένων διδασκόντων που αποσπώνται από άλλα τμήματα, εργάζονται για την υποστήριξη και την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

Διεθνώς, ο αριθμός των φοιτητών με αναπηρίες που εισέρχονται σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βρίσκεται σε άνοδο. Ωστόσο, εντός του Κυπριακού πλαισίου, η έρευνα για την

αναπηρία, την πρόσβαση και την παροχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι περιορισμένη. Με τις κακές έρευνες χαρτογράφησης όσον αφορά τα παιδιά και τους νέους με ΕΕΑ, δεν υπάρχει περιθώριο στρατηγικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη ειδικού σχεδιασμού του προγράμματος σπουδών. Έχει γίνει νομοθεσία για τα θεσμικά όργανα να κάνουν ό,τι είναι «εύλογο» για να ανταποκριθούν στις ποικίλες ανάγκες των μαθητών. Οι μελέτες σε σπουδαστές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι κυρίως ποσοτικής φύσεως, συγκεντρώνοντας στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των φοιτητών με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την παροχή που προσφέρονται.

ΙΤΑΛΙΑ¹⁵

Ο νόμος 517/77 και η ποινή του Συνταγματικού Δικαστηρίου ν. 258/87 και ο νόμος-πλαίσιο n. 104 του 1992 μέχρι το νόμο 296/06 που μιλά ρητά για τις εμπειρίες των φοιτητών με αναπηρίες. Αυτή η νομοθεσία είναι σημαντική υπό το πρίσμα της αρχής της σχολικής αυτονομίας, αλλά και της παγκόσμιας σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, η οποία επικυρώθηκε από την Ιταλία με τον νόμο n. 18/09.

Στην εσωτερική εκπαίδευση των σχολείων, ένας σημαντικός ρόλος είναι η επίλυση του προβλήματος, αυτή είναι η λύση των προβλημάτων που αυξάνουν τη δημιουργικότητα και την περιέργεια των μαθητών. Σημαντικό στη διδασκαλία είναι ο ρόλος του δασκάλου υποστήριξης για την υλοποίηση της ενσωμάτωσης στο μαθησιακό πλαίσιο των σπουδαστών με ειδικές ανάγκες. Ο εκπαιδευτικός υποστήριξης που είναι πλέον πλήρως ενσωματωμένος στο Συμβούλιο τάξης με τον νόμο 104/1992 πρέπει να προσδιορίσει τα εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν βαθμονομηθεί σε σχέση με τις δυνατότητες του μαθητή με αναπηρίες.

Το σχολείο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, διότι συμβάλλει στην ανάπτυξη του ατόμου με αναπηρία που είναι κλειδωμένο στο στενό οικογενειακό περιβάλλον και δεν θα έχει τα κατάλληλα κίνητρα για μάθηση. Τότε θα πρέπει να διδάσκουμε τη συνέχεια δημιουργώντας μια σχέση μεταξύ των διαφορετικών τάξεων του σχολείου. Το θέμα με την αναπηρία δεν πρέπει να λυπούνται, αλλά βοήθησε να μάθουν και να μάθουν όλο και περισσότερο. Οι διαφορές των μαθητών με αναπηρίες είναι χρήσιμοι πόροι.

Προφανώς, ακόμη και οι ικανοί φοιτητές πρέπει να κάνουν το ρόλο τους δημιουργώντας ένα κλίμα χωρίς αποκλεισμούς, γνωρίζοντας τα ελλείμματα του εταίρου και βοηθώντας τον, αν είναι δυνατόν. Τότε πρέπει να υπάρξει συνεργασία με τις οικογένειες των αναπήρων μαθητών και πρέπει να είμαστε σε θέση να βασιζόμαστε σε κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες και αποτελεσματικούς κοινωνικοπαιδαγωγικούς φορείς.

Όσον αφορά την κατάρτιση των εκπαιδευτικών υποστήριξης, οι εκπαιδευτικοί αυτοί στην Ιταλία πρέπει να παρευρίσκονται σε μια υποχρεωτική ετήσια πορεία στο Πανεπιστήμιο, η οποία προβλέπει

¹⁵ www.edscuola.it, www.eurvdice.indire.it, www.disabili.com, www.icleopardimessina.gov.it

ειδική θεωρητική και πρακτική κατάρτιση. Η θεωρητική εκπαίδευση παραδίδεται στο Πανεπιστήμιο και η εκπαίδευση λαμβάνει χώρα σε τοπικά σχολεία.

Αφού ο σχολικός διευθυντής προσκαλέσει το διδακτικό όργανο να προσδιορίσει την καταλληλότερη τάξη για την ενσωμάτωση του μαθητή με δυσκολία, το Συμβούλιο τάξης πρέπει να εκπονήσει μια υπόθεση σχετικά με την κατανομή των αναγκαίων ωρών υποστήριξης. Στη συνέχεια, θα απαιτηθεί εκπαιδευτικός υποστήριξης και οι τάξεις στις οποίες υπάρχει μαθητής σε κατάσταση αναπηρίας δεν μπορούν να υπερβούν τον αριθμό των 25 μαθητών.

Η σχολική ολοκλήρωση στοχεύει στην ανάπτυξη του δυναμικού των ατόμων με αναπηρίες στη μάθηση, την επικοινωνία, τις σχέσεις και την κοινωνικοποίηση. Υπάρχει συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών σχολείου και υγείας, της κοινωνικής πρόνοιας, των πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και άλλων δραστηριοτήτων του εδάφους που διαχειρίζονται δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς.

Σε ορισμένους συγκεκριμένους κλάδους, εγκρίνονται ειδικά διδακτικά κριτήρια. Ο ανάπηρος με σωματική ή ψυχολογική μειονότητα έχει τη δική του προσωπική ιστορία και για το λόγο αυτό είναι μοναδικός, με τη δική του προσωπικότητα και ατομικότητα. Στο σημερινό σχολείο που εκτιμά τις διαφορές, το δικαίωμα να μαθαίνει και να προωθεί την εκπαιδευτική ανάπτυξη όλων των μαθητών, το άτομο με ειδικές ανάγκες βρίσκει ένα σωστό μέρος μέσω στοχευμένων μαθησιακών διαδρομών και χρησιμοποιεί μεθόδους και εργαλεία για να ενθαρρύνει τις μαθησιακές διαδικασίες.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Η Λιθουανία ανήκει στην ομάδα των χωρών που έχουν αρκετούς τρόπους ενσωμάτωσης των ΕΕΑ. Υπάρχουν πολλές παραλλαγές μεταξύ δύο συστημάτων: α) ενσωμάτωση σε μαζικά εκπαιδευτικά ιδρύματα με ειδικά εκπαιδευμένους εκπαιδευτικούς και προσωπικό υποστήριξης · και β) σχολεία ειδικής εκπαίδευσης. Το 1990, όταν η Λιθουανία επανέφερε την ανεξαρτησία της, η ειδική εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρίες στράφηκε σε μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική πορεία. Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης των μαθητών με ΕΕΑ είναι πιο εξατομικευμένο και διαφοροποιημένο, επιτρέποντάς τους να σπουδάζουν με τους ομότιμους. Οι σπουδαστές αυτοί μαθαίνουν τροποποιώντας (χωρίς να περιορίζει το περιεχόμενο του προγράμματος) ή προσαρμόζοντας (μειώνοντας το περιεχόμενο του προγράμματος) το αρχικό και το κυριότερο, αρκετά ή όλα τα προγράμματα σπουδών.

Η οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, η ψυχοφυσική ανάπτυξη, η κοινωνική προσαρμογή και η ενσωμάτωση των μαθητών με ΕΕΑ είναι ένα από τα πιο έντονα και δύσκολα θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα. Στόχος είναι να επιστρέψουν και να προσαρμόσουν τα άτομα με αναπτυξιακές αναπηρίες ή μειονεκτήματα στην κοινωνία και να δημιουργήσουν συνθήκες που θα τους επιτρέπουν να ζήσουν μια φυσιολογική προσωπική ζωή όσο το δυνατόν περισσότερο. Είναι σημαντικό να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι με ΕΕΑ θα αισθάνονται

σίγουροι, ότι θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν την προσωπική και κοινωνική απομόνωση και θα μπορούσαν να αισθάνονται ότι είναι απαραίτητοι για την κοινωνία μας. Ένα από τα καθήκοντα της ειδικής Παιδαγωγικής είναι να αναπτύξει μια αίσθηση αυτοεκτίμησης, την οποία συχνά στερούνται από τις πρώτες ημέρες της ζωής τους.

Τα ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης στη Λιθουανία βελτιώνουν την εκπαιδευτική βάση και επεκτείνουν τον αριθμό των θέσεων κατάρτισης, ώστε τα άτομα με ειδικές ανάγκες να μπορούν να αποκτήσουν την επαγγελματική εκπαίδευση που αντιστοιχεί στο σύγχρονο επίπεδο τεχνολογίας, πολιτισμού και προσωπικής δεξιότητας και παρέχει ευκαιρίες για τη διά βίου μάθηση. Σύμφωνα με τον υπουργό Παιδείας και Επιστημών του λαού της Δημοκρατίας της Λιθουανίας με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που επιθυμούν να αποκτήσουν το πρώτο προσόν έχουν την ευκαιρία να σπουδάσουν μαζί με άλλους σπουδαστές σύμφωνα με την εγκριτική επαγγελματική εκπαιδευτικά προγράμματα, να λαμβάνουν εκπαιδευτική βοήθεια και να αποκτούν προσόντα». Οι φοιτητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες γίνονται δεκτοί με την απόφαση της Επιτροπής του εκπαιδευτικού ιδρύματος, λαμβάνοντας υπόψη την εκπαίδευσή τους, την κατάσταση της υγείας τους, τα κίνητρα για σπουδές, τις ειδικές δεξιότητες για το επιλεγον πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η Πορτογαλία περιλαμβάνει, στο πλαίσιο του πολιτικού και στρατηγικού της πλαισίου, στόχους για την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες, όπως αντικατοπτρίζεται σε διάφορα έγγραφα αναφοράς. Τον Ιανουάριο του 1990 νομοθετήθηκε ότι «οι φοιτητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που οφείλονται σε σωματικές ή ψυχικές αναπηρίες υπόκεινται σε υποχρεωτική εκπαίδευση και δεν μπορούν να εξαιρεθούν από το σχολείο». Το 1991 υιοθετήθηκε το πλαίσιο των παραπομπών που επέτρεψαν τον ορισμό των εκπαιδευτικών μέτρων για τους μαθητές με ΕΕΑ που παρευρέθησαν στα δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στη συνέχεια, τον Ιανουάριο του 2008 (DL 3/2008), καθορίστηκαν διαδικασίες αναφοράς και αξιολόγησης. Καθορίζει την εξειδικευμένη στήριξη που πρέπει να παρέχεται στην προσχολική εκπαίδευση και στη βασική και δευτεροβάθμια εκπαίδευση του δημόσιου, του ιδιωτικού και του Συνεργατικού τομέα.

Στην Πορτογαλία, όλα τα σχολεία διαθέτουν ομάδες ικανών να υποστηρίξουν τα παιδιά και τους νέους με ΕΕΑ. Αυτές οι ομάδες ονομάζονται υπηρεσίες ειδικής εκπαίδευσης. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, οι υπηρεσίες ειδικής εκπαίδευσης σημαίνουν το σύνολο των πόρων που παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης, ακαδημαϊκές, θεραπευτικές, ψυχολογικές, κοινωνικές και κλινικές, σχεδιασμένες να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες του μαθητή με βάση τα χαρακτηριστικά τους και για να μεγιστοποιήσει τις δυνατότητές του. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να διενεργούνται όποτε είναι δυνατόν στην κανονική τάξη και να στοχεύουν στην πρόληψη, τη μείωση ή την καταστολή του προβλήματος του μαθητή, είτε είναι διανοητικό, σωματικό ή συναισθηματικό, είτε τροποποίηση της μάθησης

- Η ειδική εκπαίδευση ακολουθεί τις αρχές της δικαιοσύνης και της κοινωνικής αλληλεγγύης, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, των ίσων ευκαιριών πρόσβασης και της εκπαιδευτικής επιτυχίας, της συμμετοχής των γονέων και της

εμπιστευτικότητας των πληροφοριών. Έτσι, τα σχολεία ή οι ομάδες σχολείων, τα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα με Παιδαγωγικό παραλληλισμό, τα επαγγελματικά σχολεία, τα οποία χρηματοδοτούνται άμεσα ή έμμεσα από το Υπουργείο Παιδείας, δεν μπορούν να απορρίψουν την εγγραφή παιδιού ή νέου προσώπου με βάση ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες τους. Στην πραγματικότητα, τα παιδιά και οι νέοι με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχουν προτεραιότητα στην εγγραφή. Επιπλέον, τα παιδιά και οι νέοι με μόνιμες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχουν το δικαίωμα στην αναγνώριση της μοναδικότητάς τους και στην παροχή κατάλληλων εκπαιδευτικών απαντήσεων.

Όσον αφορά το μέλλον της ειδικής εκπαίδευσης στην Πορτογαλία, η κυβέρνηση έχει δημιουργήσει μια ομάδα εργασίας για την αναθεώρηση της ισχύουσας νομοθεσίας, προσαρμόζοντάς την στις πραγματικές ανάγκες των παιδιών και των νέων, των φροντιστών, των σχολείων και των κοινοτήτων τους. Υπό την έννοια αυτή, αφορούσε τα Υπουργεία Παιδείας και κοινωνικής ασφάλισης για την ανάλυση διαφόρων ζητημάτων που σχετίζονται με την ειδική εκπαίδευση. Το έργο αυτό, το οποίο διήρκεσε περισσότερο από δύο χρόνια, οδήγησε την τρέχουσα κυβέρνηση να προωθήσει την οικοδόμηση ενός νέου νόμου (DL 54/2018). Η νέα αυτή νομοθεσία, γενικά, επισημαίνει και εισάγει τα εξής:

- Η αλλαγή από το παράδειγμα της ειδικής εκπαίδευσης για την ενταξιακή εκπαίδευση συνεπάγεται ότι η «ειδική εκπαίδευση» δεν έχει πλέον χαρακτηριστική ταυτότητα της εκπαίδευσης και ότι ολόκληρο το σχολείο πρέπει να οργανωθεί για να εκπαιδεύσει όλους ανεξαιρέτως τους σπουδαστές.

- Την κατάργηση του όρου ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, υπονοώντας ότι όλοι οι σπουδαστές έχουν διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες και ότι, ακόμη και αν αυτές οι ανάγκες είναι λιγότερο συνηθισμένες και συγκεκριμένες για μία από αυτές, αυτό δεν θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διαφορετικής ταξινόμησης.

- Τη δημιουργία κέντρων υποστήριξης της μάθησης στα σχολεία, τα οποία θα διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην εκπλήρωση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Οι δομές αυτές, οι οποίες συνενώνει τις ειδικευμένες μονάδες που δημιουργήθηκαν με την προηγούμενη νομοθεσία, μπορούν να αποτελέσουν ουσιώδη αναφορά για μια εκπαιδευτική παρέμβαση χωρίς αποκλεισμούς, καθώς προσθέτουν πόρους, δεξιότητες και γνώσεις που είναι διαθέσιμες και επαρκούν για την επιδίωξη του στόχου αυτού.

- Η ύπαρξη στα σχολεία μιας διεπιστημονικής ομάδας για την υποστήριξη της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς θα αποτελέσει αναφορά για τη σύνδεση του σχολείου με την εκπλήρωση του στόχου αυτού (εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς) και εξασφαλίζει τη δυνατότητα μεταφοράς και συμπληρωματικότητας των γνώσεων και των δεξιοτήτων που είναι θεμελιώδης για την κατασκευή ή/και την ενοποίηση των εκπαιδευτικών στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς.

SPAIN

Το 1978, η Ισπανία έγινε δημοκρατική χώρα μετά από 40 χρόνια δικτατορίας. Κατά τη διάρκεια του καθεστώτος, η ειδική εκπαίδευση δεν είχε καμία αναγνώριση ούτε εντός ούτε χωρίς το εκπαιδευτικό σύστημα. Ωστόσο, με την άφιξη της Δημοκρατίας συμπεριλήφθηκε ως το πρώτο βήμα της αναγνώρισης των εκπαιδευομένων των ΕΕΑ. Στο ισπανικό Σύνταγμα, το 27th άρθρο αναφέρει ότι η εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα. Επιπλέον, στο άρθρο 49 η, διαπιστώνεται ότι η κυβέρνηση πρέπει να αναπτύξει δημόσιες πολιτικές ένταξης των ΕΕΑ για να τους δώσει την προσοχή και την υποστήριξη που χρειάζονται. Το 1982 ο πρώτος νόμος, 13/1982 πράξη της 7th Απριλίου, αφορούσε την κοινωνική ένταξη των πολιτών με αναπηρίες. Το Σύνταγμα του άρθρου 49 η. ανέθεσε τη δημιουργία ποικίλων δημόσιων υπηρεσιών για να παρακολουθήσουν τις ανάγκες των αναπήρων σε κάθε επίπεδο και χώρο της ισπανικής δημόσιας εκπαίδευσης.

Με την πράξη 1/1990 των μαθητών του 3ο Οκτωβρίου Sen αναγνωρίστηκαν ως μαθητές οι οποίοι θα μπορούσαν να επιτύχουν, στο πλαίσιο του ίδιου συστήματος, τυπικούς εκπαιδευτικούς στόχους. Επιπλέον, το 1995 εγγυήθηκε ότι οι μαθητές των ΕΕΑ θα εκπαιδευόταν σε δημόσιους κέντρα ανεξάρτητα από οικονομικό, κοινωνικό ή πολιτιστικό υπόβαθρο. Το 2002, η πράξη 10/2002 της 23rd Νοεμβρίου διεύρυνε τον ορισμό των εκπαιδευομένων των SEN, συμπεριλαμβανομένων των φοιτητών με λιγότερες ευκαιρίες, φοιτητών στο παρασκήνιο και χαρισματικών φοιτητών.

Για περισσότερο από μια δεκαετία, δεν υπήρχε άλλη ρύθμιση σχετικά με τους εκπαιδευόμενους ΕΕΑ και το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα το φρόντιζε με περιορισμένους πόρους και ανεπαρκή μέσα. Ωστόσο, το 2013 η κυβέρνηση θέσπισε τον 8/2013 νόμο της 9th Δεκεμβρίου για την αύξηση της εκπαιδευτικής ποιότητας. Ο νόμος αυτός έθεσε τα επιθυμητά χαρακτηριστικά της ισπανικής εκπαίδευσης: συμπεριλαμβανομένων των ίσων ευκαιριών, των δημιουργών ταλέντων, των ολοκληρωτών και των αποτελεσματικών. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, ήταν αναγκαίο να ακολουθηθεί η Ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία 2010-2020 και η σύμβαση για το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες της 2006 ως καθοδηγητικό και πλαίσιο αναφοράς. Ήταν απαραίτητο να επιτευχθούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα ενσωμάτωσης και ορισμένοι εκπαιδευτικοί νόμοι έπρεπε να τροποποιηθούν ως ο 2/2006 νόμος της 3ο Μαΐου που προσαρμόστηκε για την επίτευξη ολοκλήρωσης, Δικαιοσύνης και ισότητας μεταξύ των εκπαιδευομένων των ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες. Έκτοτε, η νομοθεσία για τα άτομα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες επικεντρώθηκε στα εξής:

- Ισότητα ευκαιριών για την ανάπτυξη της προσωπικότητας μέσω της εκπαίδευσης
- Ισότητα δικαιωμάτων και αντιστάθμιση της εκπαίδευσης για τις προσωπικές ανισότητες
- Έγκαιρη διάγνωση και δημιουργία μηχανισμών ενίσχυσης για την επίτευξη της εκπαιδευτικής επιτυχίας
- Προγράμματα ενίσχυσης για εκπαιδευόμενους με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες που προσπαθούν να μάθουν και να σπουδάσουν
- Συνεχής και ολοκληρωμένη αξιολόγηση: προσαρμόζεται στις ανάγκες των μαθητών
- Τα δημόσια κέντρα θα έχουν αρκετούς πόρους για να αποκτήσουν την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών
- Οι εκπαιδευτικές διοικήσεις θα διασφαλίσουν αρκετούς πόρους για τους εκπαιδευόμενους με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες

Το Εθνικό Πλαίσιο έχει αναπτυχθεί και προσαρμοστεί στις σημερινές προκλήσεις των μαθητών του SEN. Ωστόσο, επειδή η εκπαίδευση δεν αποτελεί εθνική αρμοδιότητα, κάθε περιοχή έχει διαφορετικά πρωτόκολλα για την ενσωμάτωση των εκπαιδευόμενων των ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες. Οι περισσότερες από αυτές ενσωματώνουν τη δημόσια χρηματοδότηση ως εργαλείο για την ενσωμάτωση και την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας των εκπαιδευόμενων των ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες.

Θα ήταν σημαντικό να τονιστεί ότι δεν υπάρχει σαφής διαφορά μεταξύ των όρων: φοιτητής με αναπηρίες και φοιτητής με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες. Για το λόγο αυτό, μερικές φορές οι όροι μπορεί να συγχέουν τους ανθρώπους που μιλούν για το θέμα. Θα πρέπει να είναι σημαντικό να θεσπιστούν ορισμοί και κριτήρια για την κατανόηση των χαρακτηριστικών των εκπαιδευόμενων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες ανάλογα με τις ανάγκες τους, η προσαρμοσμένη εκπαίδευση θα πρέπει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά.

ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΥΠΡΟΣ

Τα Κυπριακά σχολεία έχουν μονάδες ειδικών αναγκών που τρέχουν παράλληλα με την επικρατούσα τάση, αλλά μέσα στο σχολικό Πανεπιστήμιο. Οι σπουδαστές μπορούν να λάβουν υποστήριξη από το συγκεκριμένο περιβάλλον μάθησης SEN, ενώ έχουν επίσης την ευκαιρία να έχουν πρόσβαση σε κυρίαρχη διδασκαλία, όπου κρίνεται σκόπιμο για τον φοιτητή.

Υπάρχουν 2 πιλοτικά προγράμματα που στηρίζουν ειδικά τους φοιτητές με το Φάσμα του Αυτισμού μέσα στις βασικές τάξεις.

Ορισμένα ειδικά σχολεία έχουν εργαστήρια όπου οι μαθητές φτιάχνουν ξύλα, κοσμήματα και άλλα χειροποίητα αντικείμενα που πωλούνται στο κοινό.

ΙΤΑΛΙΑ¹⁶

Έργο Atlantide 2

Στο πλαίσιο αυτού του έργου, η περιοχή του Πιεμόντε δίνει στους νεαρούς ενήλικες με αυτισμό τη δυνατότητα να ενσωματωθούν στα καθιερωμένα περιβάλλοντα εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητές τους και τις επιθυμίες τους. Τα αποτελέσματα του έργου της συνεργασίας ανάμεσα στο Τορίνο και το τμήμα Canavese της ANGSA Πιεμόντε (εθνική ένωση γονέων με αυτιστικά θέματα) και την αντιβιβενική κοινωνική συνεταιριστική εταιρεία Rivarolo Canavese (Τορίνο) υποστηρίχθηκαν επίσης από την υγεία Υπηρεσίες.

Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει δύο συγκεκριμένες δραστηριότητες: 1) μια πορεία κατάρτισης 30 ωρών με στόχο επαγγελματίες (εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς και υγειονομικούς), εκπαιδευτικούς και μέλη της οικογένειας ατόμων με αυτισμό · και 2) πρακτικός πειραματισμός σε επαγγελματικούς χώρους στους οποίους εμπλέκονται νεαροί ενήλικοι με αυτισμό που προσδιορίζονται σε συνεργασία με τις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, ως εταίροι του έργου. Οι εταιρείες που συμμετέχουν στο έργο θα προετοιμαστούν επίσης μέσω μιας πορείας πληροφόρησης που θα απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς της εταιρείας και στους εργαζομένους των ίδιων των εταιρειών. Οι νεαροί ενήλικοι θα μπορούν να κάνουν πρακτική σε αυτές τις εταιρείες.

Πειραματικό έργο 'Growing and helping to grow'

Συχνά στο τέλος της επίσημης εκπαίδευσης οι νέοι με αυτισμό αγωνίζονται να βρουν δουλειά. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν μαθήματα κατάρτισης που να έχουν σχεδιαστεί ειδικά για τέτοια άτομα. Αυτό οδήγησε στη δημιουργία του πειραματικού προγράμματος «αυξανόμενη βοήθεια για την ανάπτυξη» με βάση τη Ρώμη και προωθείται από το σωματείο Il του Συλλόγου Torre ONLUS σε συνεργασία με το IV Δήμος Ρόμα Καπιάλ. Οι νέοι με αυτισμό συμμετείχαν σε αυτό το έργο με στόχο

¹⁶ www.folignooggi.it, www.superando.it, www.abilitychannel.tv, www.agenziaformativa.va.it, www.regione.sicilia.it, www.retecittasane.it

την ανάπτυξη καλών πρακτικών που μπορούν να στηρίξουν τη διαδικασία τοποθέτησης θέσεων εργασίας νεαρών ενηλίκων με αναπηρίες, μέσω μιας συγκεκριμένης πρακτικής εξάσκησης.

Il Gabbiano Verde Cooperative

Η πόλη της Φότζα με το ιταλικό δίκτυο πόλης λογικός που, έχει αναπτύξει ένα έργο για την ένταξη ατόμων με σωματική αναπηρία στο συνεταιρισμό "Il Gabbiano Verde ". Εδώ τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν νέες θέσεις μέσω της εργασίας, και συγκεκριμένα στη φροντίδα και συντήρηση των χώρων πρασίνου. Στόχοι του έργου:

-Να προσφέρει τη δυνατότητα στο άτομο με ειδικές ανάγκες να συμμετάσχει στην κοινωνική ζωή, διασφαλίζοντας στοχευμένες και συνεχείς παρεμβάσεις και στοχεύοντας στην τοποθέτηση εργασίας, τις δεξιότητες σχέσης και την κοινωνική ένταξη

-Να ευνοήσει την κοινωνική ένταξη των ατόμων με σοβαρά έως μέτρια προβλήματα ψυχικής υγείας, μέσω της εργασίας που αποτελεί σημαντικό «στάδιο αποκατάστασης»

-Να προωθηθεί ο πολιτισμός της ενσωμάτωσης των μειονεκτούντων ατόμων στον κόσμο της εργασίας

-Να διευκολυνθούν οι συνδέσεις μεταξύ υπηρεσιών που εργάζονται με δυσχέρειες, κατάρτιση, προσανατολισμό, εργασία και ολοκλήρωση.

-Να αναγνωρίσει και να στηρίξει ορισμένες εταιρείες που είναι διαθέσιμες για την εκτέλεση διαδρομών ολοκλήρωσης εργασίας

-Να εγγυώνται στις εταιρείες και/ή στους κοινωνικούς συνεταιρισμούς, στους οποίους οι τοποθετήσεις εργασίας διεξάγονται κατάλληλες παρεμβάσεις τεχνικής υποστήριξης για όλη τη διάρκεια των τοποθετήσεων, συμπεριλαμβανομένων των εξής: (παρακολούθηση και διδασκαλία των παρεμβάσεων μέσω εξειδικευμένο προσωπικό)

-Στους πόρους και τις ευκαιρίες του δικτύου, με στόχο την άρση των ανισοτήτων και τη δημιουργία

Κύριες δραστηριότητες έργου:

- Υποστήριξη και συνοδεία του μεμονωμένου μαθητή στη συγκεκριμένη εκπαιδευτική πρακτική. Να αναπτύξουν ένα συγκεκριμένο προφίλ των ικανοτήτων εργασίας τους, προκειμένου να αξιολογήσουν
- Συνοδεία ενός προσώπου υπεύθυνου για την τοποθέτηση θέσεων εργασίας και του αρχηγού της ομάδας, σε σχέση με το τμήμα ψυχικής υγείας της ASL
- Επαλήθευση του προγράμματος που αρχίζει από συνέντευξη με το αντικείμενο που παρεμβάλλεται σε ερωτήσεις, για την εκ νέου επεξεργασία της εμπειρίας και των πιθανών δυσκολιών

- Στο τέλος του έργου, ορισμένοι από τους συμμετέχοντες επωφελήθηκαν από επιχορηγήσεις εργασίας και ελήφθησαν μόνιμα από εταιρείες.
- Το σχέδιο για την εργασία που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας «απασχόληση και ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων», στοχεύει στη δημιουργία της δυνατότητας ενσωμάτωσης της εργασίας για άτομα με αναπηρίες στην περιοχή της Σικελίας.
- Το σχέδιο για την εργασία που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας «απασχόληση και ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων», στοχεύει στη δημιουργία της δυνατότητας ενσωμάτωσης της εργασίας για άτομα με αναπηρίες στην περιοχή της Σικελίας.

Danilo Pennestrì Onlus Rehabilitation Centre

Το κέντρο αυτό ξεκίνησε τη δραστηριότητά του στις αρχές της 1980, έχοντας υπόψη την ανάγκη που εξέφρασαν πολλές οικογένειες να δώσουν στα παιδιά με ειδικές ανάγκες υπηρεσίες αποκατάστασης και με τον φιλόδοξο στόχο της δημιουργίας μιας δομής στον κοινό εδαφικό χώρο που θα είναι ικανή να παρέχει « Βοηθητικές και θεραπευτικές απαντήσεις σε μια ομάδα ενηλίκων με γνωστικά, αισθητηριακά και νευροκινητικών ελλειμμάτων.

Το 2005, χάρη στη συνεργασία και τη δωρεά ενός υψηλής ηλεκτρικής καμίνου για κεραμικά από την εταιρεία Vodafone, χτίστηκε ένα προστατευόμενο εργαστήριο μέσα στη δομή. Με την πάροδο των χρόνων, η Ένωση έχει επίσης πραγματοποιήσει πρακτική εκπαίδευση και προσανατολισμό σε συνεργασία με μια άλλη δομή χρηματοδοτούμενη από το τμήμα εργασίας της περιφέρειας της Καλαβρίας. 10, και στη συνέχεια υπογράφει μια σύμβαση 11 μηνών για την εκτέλεση του η εμπειρία «που προωθήθηκε από το πορτ Καλαβρίας 2007/2013 για την ανάπτυξη τρόπων ένταξης και τη βελτίωση της (επαν) ενσωμάτωσης των μειονεκτούντων ατόμων με την καταπολέμηση κάθε μορφής διάκρισης στην αγορά εργασίας. Συμμετέχοντας στην ΑΤΙ και εξ ονόματος του Δήμου Ρέτζιο Καλαβρίας στη Διαχείριση ΕΚΕ για την έναρξη των μειονεκτούντων ατόμων μέσω της χρήσης εκπαιδευτικών εργατηρίων, εστιάζοντας στη γνωστική χρήση του εκπαιδευτικού λογισμικού που αγοράστηκε από το Στο κέντρο σπουδών του Έρικσον. Έτσι, οι μικροί ενήλικοι με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες θα έχουν νέες δεξιότητες και ικανότητες, οι οποίες θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή των πολιτών.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Developing digital competences for young people with special needs using virtual reality and 3D graphics (The Povilas Visinskis Public Library of Siauliai County)

Το εργαστήριο καινοτόμων τεχνολογιών για κινητές τεχνολογίες συστάθηκε για έργα νεολαίας. Χρησιμοποιώντας εργαστηριακό εξοπλισμό, εκπαιδευτικές δραστηριότητες οργανώθηκαν στη βιβλιοθήκη και πέρα από αυτό. Πάνω από τρία χρόνια (2015-2017), οργανώθηκαν διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες με στόχο περισσότερους από 100 νέους με ειδικές ανάγκες.

Οι ειδικές ανάγκες και τεχνολογίες είναι συμβατές και τα ακόλουθα έργα για τη νεολαία το καταδεικνύουν. Το έργο «ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων για τους νέους με ειδικές ανάγκες χρησιμοποιώντας την εικονική πραγματικότητα και 3D γραφικά», με στόχο τη μείωση του ψηφιακού και ενημερωτικής αποκλεισμού των παιδιών και των νέων με διάφορες διαταραχές (ακοή, όραση,

πνευματική, σωματική, κίνηση, αυτιστικό φάσμα, ψυχική), για να δημιουργηθούν οι συνθήκες επιτυχούς κοινωνικοποίησης και ενσωμάτωσης στην Κοινότητα. Πραγματοποιήθηκαν διάφορες εκπαιδευτικές συνεδρίες στις οποίες οι συμμετέχοντες στο έργο έμαθαν πώς να χρησιμοποιούν ταμπλέτες και φορητούς υπολογιστές iPad, γυαλιά εικονικής πραγματικότητας, παρακολούθησαν το έργο ενός εκτυπωτή 3D, δημιούργησαν εικονογραφήσεις και παραμύθια με το πρόγραμμα γραφικών υπολογιστών Bambou και το πρόγραμμα γραφικών 3D με το πρόγραμμα Sculpt, δοκιμάστηκε το εικονικό περιβάλλον προσομοίωσης περιβάλλοντος, 123D desing, πρόγραμμα Quiver Vision. Σύμφωνα με τον ειδικό σχολικό δάσκαλο, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες στον τομέα της διαχείρισης της τεχνολογίας δεν ήταν μόνο διασκεδαστικές για τους νέους, αλλά και η δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων και ενσωμάτωσης στην κοινωνία.

Εμπειρία της εργασίας των νέων με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες στις χώρες της ΕΕ

Οι μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες έχουν την ευκαιρία να πάνε στην πρακτική άσκηση στο εξωτερικό με το πρόγραμμα Erasmus +. Το κέντρο εκπαίδευσης και αποκατάστασης τεχνολογίας του Βίλνιους εφάρμοσε το πρόγραμμα κινητικότητας Erasmus +. Στόχος του έργου είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των νέων με ΕΕΑ και η διευκόλυνση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας, επιτρέποντάς τους να αποκτήσουν τα κατάλληλα προσόντα σε διεθνείς εταιρείες. Κατά τη διάρκεια ενός προγράμματος 4 εβδομάδων πρακτικής άσκησης στην Εσθονία και τη Γερμανία, οι νέοι με ΕΕΑ (οι οποίοι σπουδάζουν μαγειρική, ξυλουργική και κατασκευή) ανέπτυξαν τις επαγγελματικές τους γνώσεις και δεξιότητες.

Κέντρο Αποκατάστασης Valakupiai

- Αυτό το δημόσιο Ινστιτούτο παρέχει, βελτιώνει και αναπτύσσει συνεχώς ιατρικές, επαγγελματικές και κοινωνικές υπηρεσίες αποκατάστασης, επαγγελματική εκπαιδευτική εκπαίδευση για άτομα με αναπηρίες και άλλα άτομα που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό ή μακροπρόθεσμη υγεία προβλήματα, προκειμένου να επιτύχουν πλήρη και ισότιμη συμμετοχή, ενσωμάτωση και καλύτερη ποιότητα ζωής. Στο κέντρο, διατίθεται πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης για άτομα που έχουν πιστοποιηθεί ως 0-45% των ικανοτήτων εργασίας. Η επαγγελματική αποκατάσταση ορίζεται ως αποκατάσταση της ικανότητας ενός ατόμου να εργαστεί, επαγγελματική επάρκεια, και ικανότητα συμμετοχής στην αγορά εργασίας ή αύξησης του εκπαιδευτικού, κοινωνικού, ψυχολογικού, αποκατάστασης και άλλων μέσων. Το πρόγραμμα αποτελείται από 4 στάδια: 1) αξιολόγηση των επαγγελματικών δεξιοτήτων · 2) επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική · 3) αποκατάσταση των τρεχουσών επαγγελματικών δεξιοτήτων ή επαγγελματική κατάρτιση · 4) υποστήριξη της αναζήτησης εργασίας και υποστήριξη στην εργασία.
- Παράδειγμα ορθής πρακτικής είναι το «Video CV», το οποίο στοχεύει στη στήριξη των ατόμων με αναπηρίες όταν προσπαθούν να βρουν απασχόληση, δείχνοντας οπτικά την καθημερινή ζωή και τις εργασιακές ικανότητες ενός ατόμου για να εκπληρώσει έναν ρόλο εργασίας. Τα κυριότερα αποτελέσματα είναι το βελτιωμένο ποσοστό απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες · την

ευαισθητοποίηση των εργοδοτών στον τομέα της αναπηρίας · βελτίωση της ενδυνάμωσης των ατόμων με αναπηρίες.

Η δημιουργία βιογραφικού σημειώματος αποτελείται από τα ακόλουθα περιεχόμενα:

- Συνεδρία ενδυνάμωσης και αυτοεξερεύνησης για να γνωρίζετε τις δεξιότητες, τις ικανότητες και τα προσωπικά χαρακτηριστικά του ατόμου
- Αποτελεσματικά εργαστήρια αυτοπαρουσίασης μέσω της κατάρτισης βίντεο
- Καταγραφή του βίντεο CV και μεταπαραγωγή
- Χρήση του βίντεο CV στη διαδικασία αναζήτησης εργασίας και απασχόλησης
- Οι εμπλεκόμενοι παράγοντες και οι ρόλοι: άτομα με αναπηρίες · συμβούλους απασχόλησης, κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους · Εργοδότες

Πολλά άτομα που έχουν σοβαρές ή μέτριες αναπηρίες είναι πολύ πιο ικανά από ό,τι μπορούν να εμφανιστούν σε χαρτί, για παράδειγμα σε ένα χαρτί CV. Κατά την αναζήτηση εμπειριών εργασίας — ως εργαζόμενος, εθελοντής, ειδικευόμενος — τις περισσότερες φορές, οι εργοδότες που δεν είναι εξοικειωμένοι με τις αναπηρίες επικεντρώνονται περισσότερο σε περιορισμούς παρά σε ισχυρά σημεία. Ένα βίντεο CV είναι ένας τρόπος για να δείξετε στους δυνητικούς εργοδότες ότι ένα άτομο με αναπηρίες έχει συγκεκριμένες δεξιότητες και ικανότητες που μπορεί να είναι μια καλή αντιστοιχία για τις κενές θέσεις τους. Οι εργοδότες δεν είναι οι μόνοι που μπορούν να χρησιμοποιήσουν το βίντεο CV, αλλά και οι εργαζόμενοι που θα εργαστούν άμεσα ή έμμεσα μαζί με τον αιτούντα, για παράδειγμα, έναν διαχειριστή. Ένας άλλος λόγος για να χρησιμοποιήσετε το βίντεο CV είναι να αντιμετωπίσετε τις εσφαλμένες ανάγκες των εργοδοτών σχετικά με τα άτομα με αναπηρίες. Οι περισσότεροι εργοδότες δεν είχαν ποτέ προσωπική ή εργασιακή εμπειρία με άτομα με αναπηρίες, οπότε ένα βίντεο CV είναι μια μέθοδος που αποδεικνύει την ικανότητα ενός ατόμου να εκπληρώνει ένα ρόλο εργασίας μέσω βίντεο.

Παράγοντες επιτυχίας:

- Σύντομη και εστιασμένη, καθώς οι περισσότεροι εργοδότες αποφασίζουν για μια πιθανή απασχόληση εντός 20 δευτερολέπτων από την ματιά σε ένα βιογραφικό σημείωμα
- Επαγγελματικό βίντεο για την αύξηση της ελκυστικότητας
- Μια καλή εκπροσώπηση του συμμετέχοντος (τακτοποιημένη ρούχα και τα μαλλιά)
- Ανατροφοδότηση από τον εργοδότη: «συχνά, οι εργοδότες κάνουν ανακριβείς κρίσεις σχετικά με τα άτομα με αναπηρίες. Αυτός είναι ένας φανταστικός τρόπος για να δείξετε στους εργοδότες ότι είστε ένα πραγματικό άτομο με εκπληκτικές δεξιότητες και ταλέντα!».

The Living Library

The Living Library είναι μια μη τυπική μέθοδος εκπαίδευσης που προωθεί την αμοιβαία κατανόηση, την ανοχή και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αποτελείται από ζωντανά βιβλία, βιβλιοθήκη και αναγνώστες. Τα ζωντανά βιβλία είναι άνθρωποι από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (συμπεριλαμβανομένων των νέων που μπορεί να έχουν ειδικές ανάγκες, προβλήματα ψυχικής υγείας, αυτισμό, σωματική αναπηρία κ. λπ.) που βιώνουν διακρίσεις ή προκαταλήψεις στην κοινωνία.

Ο βιβλιοθηκάριος, ένας ειδικά εκπαιδευμένος εργαζόμενος, προετοιμάζει τους αναγνώστες για την ανάγνωση, καθορίζει τους βασικούς κανόνες και προτείνει να επιλέξει ένα βιβλίο από τον κατάλογο, να συναντήσει τον αναγνώστη που έρχεται στη ζωντανή βιβλιοθήκη (που μπορεί να είναι ένας περαστικός, συμμετέχων, μέλος των ομάδων-στόχων). Τα άτομα που πρόκειται να επισκεφθούν τη βιβλιοθήκη είναι συχνά γεμάτα από ερωτήσεις: Τι θα ρωτήσω για το επιλεγμένο Live Book, πώς αισθάνεται για αυτό, κλπ.

Η διαδικασία ανάγνωσης είναι μια ανοιχτή και ειλικρινή συζήτηση μεταξύ του Live Book και του αναγνώστη. Ο αναγνώστης μπορεί να κάνει ερωτήσεις για το ζωντανό βιβλίο και να ακούσει ανοιχτές απαντήσεις. Η ανάγνωση γίνεται ένας ζεστός, διαδραστικός χώρος για να αλληλεπιδράσετε πρόσωπο με πρόσωπο με ένα μέλος μιας ευπαθής ομάδας στην κοινωνία. Η βιβλιοθήκη παρακολουθεί προσεκτικά τη διαδικασία ανάγνωσης και φροντίζει για την άνεση ανάγνωσης. Η μέση ανάγνωση διαρκεί 15-25 λεπτά, αλλά δεν υπάρχει αυστηρό όριο. Τις περισσότερες φορές, το αποτέλεσμα της ανάγνωσης είναι εμφανές με γυμνό μάτι: ο αναγνώστης βγαίνει σκεπτόμενος, πιο θετικός και ενεργητικός, συχνά κάνει μια σύνδεση με ένα βιβλίο ή ανταλλάσσει επαφές. Η ανάγνωση καταστρέφει το τείχος της άγνοιας και του φόβου, αναπτύσσει ανοχή και αμοιβαία κατανόηση.

Η μέθοδος της βιβλιοθήκης για τη ζωή περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα των νέων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ενθαρρύνει τους νέους να σκεφτούν, να ενθουσιάσουν, να εμπλακούν και να εκπλήξουν-είναι ελκυστικό και αποτελεσματικό. Η μέθοδος της άτυπης εκπαίδευσης, η οποία πέτυχε σε παγκόσμιο επίπεδο, εισήχθη στη Λιθουανία το 2007 στο πλαίσιο της εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης "όλοι διαφορετικοί-όλοι ισότιμα". Έκτοτε, η σημασία και η δημοτικότητα της μεθόδου έχουν αναπτυχθεί τόσο στη νεολαία όσο και στην κοινωνία, καθώς και σε μη κυβερνητικές οργανώσεις και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

PORTUGAL

Repsol Inclusion Programme¹⁷

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα κατάρτισης για άτομα με διαφορετικές ικανότητες για να βοηθήσουν την επαγγελματική τους ένταξη στα πρατήρια βενζίνης Repsol. Η ποικιλομορφία και η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής είναι προγράμματα προτεραιότητας. Το σχέδιο προσλήψεων για άτομα με αναπηρίες λαμβάνει χώρα όχι μόνο στην Πορτογαλία, αλλά και στην Ισπανία, τη Βραζιλία, τον Ισημερινό, το Περού και τη Βενεζουέλα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει 90 ώρες θεωρίας και πρακτικής και οι κατάλληλοι συμμετέχοντες αποκτούν τα ακόλουθα διπλώματα διαπίστευσης: δίπλωμα Repsol · Πιστοποιητικό χειρισμού τροφίμων · Πιστοποιητικό πυρόσβεσης · Δίπλωμα για την πρόληψη του εργασιακού και του περιβαλλοντικού κινδύνου σε σταθμούς εξυπηρέτησης · Διπλώματα από συνεργαζόμενες οντότητες. Πριν από την ολοκλήρωση του μαθήματος, διεξάγεται συνάντηση για την εκχώρηση σταθμών εξυπηρέτησης για την εμπειρία εργασίας εκτός απασχόλησης, στις οποίες συμμετέχουν οι συνεργαζόμενοι φορείς, οι διευθυντές βενζινάδικων και οι εκπαιδευτές μαθημάτων. Η κατανομή πραγματοποιείται μετά από ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι συμμετέχοντες έχουν προχωρήσει

¹⁷ www.repsol.com/imagenes/global/en/REPSOL_WhitePaper_accessible_EN_tcm14-32487.pdf

κατά τη διάρκεια του μαθήματος, του τόπου κατοικίας τους, της πρόσβασης σε όχημα κ. λπ., και των σταθμών βενζίνης που είναι διαθέσιμοι για την πραγματοποίηση της εργασίας.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης την "ημέρα ενσωμάτωσης" για να βοηθήσει τα άτομα με διαφορετικές ικανότητες να εγκατασταθούν σε ομάδες εργασίας, και απευθύνεται σε διευθυντές σταθμών βενζίνης, προκειμένου να βοηθήσει τους ανθρώπους στην εμπειρία της εργασίας να ενταχθούν στην ομάδα του βενζινάδικου. Μετά τη συνεδρία, το άτομο που θα φιλοξενηθεί σε κάθε πρατήριο βενζίνης εισάγεται στο διευθυντή του σταθμού και το μάθημα πλησιάζει. Αυτή η εργασιακή εμπειρία χωρίς απασχόληση έχει διάρκεια 42 ωρών και πραγματοποιείται βάσει συμφωνιών που υπογράφονται από τις συνεργαζόμενες οντότητες και τις εταιρείες υποδοχής. Οι συμβάσεις μεταβλητής διάρκειας θα απονέμονται ανάλογα με την απόδοση των συμμετεχόντων σε όλη την κατάρτιση και τις ανάγκες κάθε κέντρου εργασίας.

CASCI

Το κέντρο επαγγελματικής αποκατάστασης λειτουργεί σε αγρόκτημα με περίπου 13 εκτάρια που βρίσκονται σε αγροτική περιοχή και συγκεντρώνει τις κοινωνικές απαντήσεις, την επαγγελματική κατάρτιση και την προστατευόμενη απασχόληση. Επικεντρώνεται στην προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική κατάρτιση του νεαρού και του ενήλικου πληθυσμού με αναπηρία και ανικανότητα.

Στον τομέα της αποκατάστασης των ατόμων με αναπηρίες, η CASCI διαθέτει τρία κέντρα επαγγελματικής δραστηριότητας, με τους ακόλουθους στόχους:

- Να προωθήσουν την ποιότητα ζωής, στις διάφορες διαστάσεις τους
- Να προωθήσουν στρατηγικές για την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της προσωπικής και κοινωνικής αυτονομίας, διασφαλίζοντας τις συνθήκες σταθερότητας που είναι αναγκαίες για την ενίσχυση της ικανότητάς τους και της αυτονομίας τους
- Να παράσχει στήριξη για την κοινωνική ένταξη μέσω της ανάπτυξης κοινωνικά χρήσιμων δραστηριοτήτων, διευκολύνοντας τελικά την πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση και την απασχόληση
- Για την αλληλεπίδραση των προνομιών με την οικογένεια και την Κοινότητα, προκειμένου να βελτιστοποιηθούν τα επίπεδα δραστηριότητας και η κοινωνική συμμετοχή
- Να συμβάλει στην προώθηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, προωθώντας τη συμμετοχή σε δραστηριότητες και κοινωνικά περιβάλλοντα

Resource Centres for Inclusion (CRI)¹⁸

Το CRI προωθείται από το Υπουργείο Παιδείας και υλοποιείται στο εσωτερικό διαφόρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην Πορτογαλία. Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων έχει ως αποστολή την προώθηση της συμπερίληψης των παιδιών και των νέων με αναπηρίες που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα μέσω της διευκόλυνσης της πρόσβασης στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την αναψυχή, την κοινωνική συμμετοχή και την αυτόνομη ζωή, προωθώντας το μέγιστο δυναμικό κάθε ατόμου, σε συνεργασία με τις δομές της Κοινότητας. Οι στόχοι της είναι:

- Την έγκαιρη ανίχνευση περιπτώσεων ειδικών και μόνιμων εκπαιδευτικών αναγκών, που προκύπτουν από λειτουργικές και διαρθρωτικές αλλαγές, με σημαντικούς περιορισμούς στο επίπεδο δραστηριότητας και συμμετοχής σε έναν ή περισσότερους τομείς ζωής

¹⁸ www.dge.mec.pt/sites/default/files/EEspecial/cri_reorientacao.pdf

- Τη διάκριση μεταξύ μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μόνιμου χαρακτήρα και φοιτητών με μαθησιακές δυσκολίες
- Τη συμμετοχή σε πολυτομεακές ομάδες, που ανήκουν στα τακτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, σε μια λογική οικολογικής παρέμβασης
- Την προώθηση της σχολικής και κοινωνικής ένταξης των παιδιών και των νέων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μόνιμου χαρακτήρα, μέσω της παραπομπής σε κατάλληλες εκπαιδευτικές θεραπείες ή απαντήσεις σε κάθε μεμονωμένο
- Την παροχή εξειδικευμένης τεχνικής υποστήριξης, η οποία επιτρέπει την ενδυνάμωση των προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των σπουδαστών με αναπηρίες, που είναι αναγκαίες για την κοινωνική ένταξη
- Την εκπόνηση και εφαρμογή μεμονωμένων σχεδίων μετάβασης, προκειμένου να προωθηθεί ένα έργο ζωής, με σκοπό τη μελλοντική ένταξη στην ενεργό κοινωνία
- Συνεργασία με επίσημες εκπαιδευτικές υπηρεσίες για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή προσαρμοσμένων εκπαιδευτικών πόρων, προκειμένου να μειωθούν τα εμπόδια στο άτομο με αναπηρίες
- Την κατάρτιση των διδακτικών ομάδων και των οικογενειών των σπουδαστών με μόνιμες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τις στρατηγικές παρέμβασης και τον προσδιορισμό των δικτύων στήριξης στην Κοινότητα
- Συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό για την ανάπτυξη δράσεων ευαισθητοποίησης σχετικά με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Τη μείωση των απουσιών και την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου
- Την προώθηση της εκπαιδευτικής επιτυχίας, της αυτονομίας και της ικανότητας λήψης αποφάσεων του φοιτητή με αναπηρίες
- Η προώθηση της συμμετοχής των οικογενειών σε εκπαιδευτικά θέματα
- Ευαισθητοποίηση της επιχειρηματικής κοινότητας προς την ένταξη των εργαζομένων με αναπηρίες

ASSOL¹⁹

Το ASSOL δημιουργήθηκε για να είναι ένα μέσο που διευκόλυνε την ανταπόκριση της Κοινότητας στις ανάγκες που αντιμετώπιζαν. Στοχεύει στο να καταστήσει δυνατή την παύση της λειτουργίας των δομών υποστήριξης ενηλίκων με περιορισμένο εργατικό δυναμικό και να λειτουργεί με μια λογική που είναι πιο κοντά σε μια ανοιχτή υπηρεσία, με όποιον χρειάζεται να μπορεί να καλεί οποιαδήποτε στιγμή.

Οι κύριοι στόχοι είναι:

- Προώθηση της προσαρμογής και της ενσωμάτωσης των αναπήρων, της οικογένειας, του σχολείου και της κοινωνίας
- Να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να ενθαρρύνουν, να καθοδηγούν και να ευαισθητοποιούν τους γονείς να παρέχουν ή να αποδέχονται ενεργή συνεργασία για όλους τους φυσικούς ή νομικούς ανθρώπους που επιδιώκουν παρόμοιους στόχους με εκείνους της Ένωσης
- Προετοιμασία της ενσωμάτωσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες σε τακτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα
- Επιδίωξη να εκπαιδεύσει, να αξιώσει και να παρακινήσει επαγγελματικά τους ανάπηρους
- Αναζητήστε τη δημιουργία δομημένων δραστηριοτήτων που θα επιτρέπουν την επαγγελματική κατοχή των αναπήρων

¹⁹ www.assol.pt

Η ASSOL έχει μια πλατφόρμα για να φροντίζει τους ανθρώπους που υποστηρίζονται εκτός της Ένωσης και θα είναι πάντα ένας στόχος για να διασφαλιστεί ότι κάθε άτομο υποστηρίζεται.

Αυτό σημαίνει ότι κάθε άτομο μπορεί να:

- Εκφράζει τα όνειρά τους
- Κάνει επιλογές
- Συμμετέχει στον ορισμό της ατομικής του πορείας
- Συμμετέχει ενεργά στην επίλυση των προβλημάτων του
- Μαθαίνει μέσω πρακτικής άσκησης
- Έχει έλεγχο των γεγονότων της ζωής τους

ΙΣΠΑΝΙΑ

Baccalaurean adapted to SEN learners (Cade Foundation)

Το ίδρυμα **Cade**, Κέντρο Εκπαιδευτικής πολυμορφίας, και ένα ιδιωτικό γυμνάσιο της Μαδρίτης δημιούργησαν το απολυτήριο του εκπαιδευτηρίου SEN. Είναι ένα πρόγραμμα δύο ετών που ειδικεύεται σε φοιτητές με: δυσλεξία, ειδική γλωσσική δυσλειτουργία, διαταραχή ελλειμματικής προσοχής υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-υ) και διαταραχή μη λεκτικής μάθησης. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση των σπουδαστών των ΕΕΑ για την ανάπτυξη των προσωπικών τους δυνατοτήτων. Η καθοδήγηση είναι το εργαλείο για τον ψυχολόγο να καθοδηγεί τους μαθητές στο πλαίσιο του διετούς προγράμματός τους. Το ίδρυμα εκπαιδεύει τους εκπαιδευόμενους SEN να αναπτύξουν τεχνικές σπουδών, εκτελεστικές δεξιότητες και συναισθηματική εκπαίδευση. Το ίδρυμα ΚΕΙΝΤ δίνει τόση έμφαση στην αυτοεκτίμηση, τον συναισθηματικό έλεγχο και την αυτοπεποίθηση.

Ωστόσο, η τιμή του διετούς προγράμματος δεν έχει πρόσβαση σε ορισμένους σπουδαστές. Οι οικογένειες καλούνται να πληρώσουν 7950 ευρώ για να εγγραφούν οι μαθητές στο πρόγραμμα. Επιπλέον, δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με την υποτροφία για να παρακολουθήσουν το μάθημα.

Teachers training and sensibilisation (APNADAH – ADHS(ADHD) Parents Association)²⁰

Η **APNADAH** με τη συνεργασία του Δήμου της Βαλένθια έχει δρομολογήσει ένα πρόγραμμα κατάρτισης για εκπαιδευτικούς που χρειάζεται ειδική εκπαίδευση. Ο σύνδεσμος καθοδηγεί τους εκπαιδευτικούς για την ADHD και τους συμβουλεύει πώς να διδάξουν τους εκπαιδευόμενους SEN. Επιπλέον, η **APNADAH** έχει καθιερώσει μια ιστοσελίδα με διαφορετικές ασκήσεις και μεθοδολογίες μάθησης για τους εκπαιδευτικούς. Η ευαισθησία αποτελεί επίσης βασικό στοιχείο του έργου, στο οποίο αντιλαμβάνονται εργαστήρια και συνομιλίες για τους σπουδαστές, ώστε να κατανοήσουν ότι η ποικιλομορφία εμπλουτίζει το εκπαιδευτικό σύστημα. Στοχεύουν να δώσουν ορατότητα στην ADHD και επίσης να έχουν δωρεάν δραστηριότητες για τα παιδιά ADHD και παρέχει υποστήριξη στις οικογένειες.

Inter-aged Cooperative learning (Fundación Montemadrid)²¹

²⁰ www.apnadah.org

²¹ www.fundacionmontemadrid.es

Το σχολείο έχει διαφορετικές ομάδες ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα. Σκέφτηκαν ότι θα μπορούσε να είναι ευεργετικό για τη σχολική κοινότητα να μοιράζεται χώρους και δραστηριότητες εντός των ομάδων με και χωρίς Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες.

Ένας από τους λίγους που θα ήταν ο μόνος που θα το έκανε, θα ήταν πολύ καλός και θα ήταν ένας από τους πιο διαστάτες που θα μπορούσαν να μας κάνουν να κάνουμε ένα μικρό πάρτι για να κάνουμε μια καλή αίτηση για την Επιτροπή.

Από το 2008, κάθε χρόνο το σχολείο ξεκινά ένα πρόγραμμα στο οποίο οι μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μοιράζονται τις δραστηριότητές τους με νεαρούς από μια ομάδα με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες. Μαζί μιλούν για θέματα όπως η ανοχή, οι αναπηρίες, ο σεβασμός της διαφοράς. Χάρη στην ανταλλαγή διδαγμάτων και των δύο ομάδων, οι μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι εκπαιδευόμενοι με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες αναπτύσσουν την επικοινωνία και τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Λόγω των ειδικών αναγκών των φοιτητών, η διαδικασία γίνεται και εξηγείται σε κάθε συμμετέχοντα με τη χρήση εικονογραμμάτων που διευκολύνουν την ενσωμάτωση των ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες. Οι εκπαιδευτικοί καθίστανται μεσολαβητές επικοινωνίας μεταξύ των εκπαιδευομένων των ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες και των μαθητών του δημοτικού σχολείου.

Our emotions' book Workshop (Secondary School Antonio Machado)

Το σχολείο είναι ένα δημόσιο εκπαιδευτικό κέντρο στη Μαδρίτη, στο οποίο έχουν διαφορετικό προφίλ μαθητών και πράγματι, διαφορετικές ανάγκες. Οι ομάδες ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες ήταν κυρίως επαγγελματική εκπαίδευση κατευθυνόμενη, ειδικά συνδεδεμένη με το δέρμα. Οι μαθητές έμαθαν πώς να εργάζονται με δέρμα και να δημιουργούν προϊόντα από αυτό. Από την άλλη πλευρά, υπήρχε μια ομάδα σπουδαστών με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες με υπόβαθρα μεταναστών: οι περισσότεροι από αυτούς είχαν δυσκολίες με τη γλώσσα και την προφορική έκφραση.

Για το λόγο αυτό, το σχολείο σκέφτηκε ότι θα μπορούσε να είναι ενδιαφέρον να υλοποιήσουμε τρία εργαστήρια συνεδριάσεων στα οποία και οι δύο ομάδες θα μπορούσαν να ενωθούν και να συνεργαστούν για να κάνουν κάτι μαζί: ένα βιβλίο συναισθημάτων χρησιμοποιήθηκε για να κατανοήσει επίσης πώς αισθάνονται οι νέοι και των δύο ομάδων. Ορισμένοι είχαν ιστορικό και άτομα με , ενώ οι άλλοι έρχονταν από το υπόβαθρο των μεταναστών και είχαν μια συνεχιζόμενη διαδικασία προσαρμογής. Στην πρώτη συνεδρία, οι ομάδες δούλευαν ξεχωριστά: η ομάδα με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες δημιουργούσε το δερμάτινο εξώφυλλο του βιβλίου ενώ οι άλλοι μεταφράζουν τα συναισθήματα στη μητρική τους γλώσσα. Στη δεύτερη σύνοδο και οι δύο ομάδες μπερδεύονται και διδαχθούν ο ένας από τον άλλο σχετικά με τις δραστηριότητες που έκαναν στην προηγούμενη συνεδρία. Στην τελευταία συνεδρία και οι δύο ομάδες χωρίστηκαν σε ζεύγη στα οποία οι εκπαιδευόμενοι SEN έπρεπε να εξηγήσουν στους άλλους μαθητές πώς να χρησιμοποιούν το δέρμα ενώ οι άλλοι μιλούσαν για την πατρίδα τους, τη γλώσσα και τον πολιτισμό τους, κλπ.

Αυτή η δραστηριότητα βοήθησε και τις δύο ομάδες να συναντήσουν διαφορετικούς ανθρώπους από το ίδιο τοπικό πλαίσιο και να αυξήσουν την επικοινωνία και τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Όλοι τους αξιολόγησαν το έργο ως πολύ χρήσιμο και κίνητρο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Ένα κοινό ερωτηματολόγιο για τον εντοπισμό των εκπαιδευτικών προκλήσεων για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας σε σπουδαστές με ΕΕΑ πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων του έργου SENpower. Το ερωτηματολόγιο αυτό απευθύνεται σε εμπειρογνώμονες για σπουδαστές με ΕΕΑ, συμπεριλαμβανομένων ψυχολόγων, εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και συμβούλων.

Συνολικά 86 εμπειρογνώμονες από τις πέντε συμμετέχουσες χώρες αξιολόγησαν την πιθανότητα οι ακόλουθες πτυχές να αποτελούν μεγάλη πρόκληση για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας στους εκπαιδευόμενους με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες:

- Για την προσαρμογή της τυπικής εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα σε εκπαιδευόμενους με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες
- Την προώθηση ενός πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας
- Να διασφαλιστεί ότι κάθε μαθητής με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες έχει ισότιμη προσβασιμότητα στην εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα
- Να συνδυάσει διάφορες διδακτικές μεθόδους για να διδάξει την επιχειρηματικότητα στους εκπαιδευόμενους με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες
- Να χρησιμοποιούν την τεχνολογική μάθηση για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας
- Να κυριαρχήσει η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα, ως επαγγελματία
- Για την εκπαίδευση των ειδικών αναγκών, ως επαγγελματία
- Να έχουν αρκετούς πόρους για την ατομική μάθηση στην επιχειρηματικότητα
- Να έχει μια διεπιστημονική ομάδα για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας
- Να προωθήσουν ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον όπου οι εκπαιδευόμενοι με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες θα είναι πιο αυτοπροσανατολισμένοι και λιγότερο προστατευμένοι
- Η συμμετοχή της τοπικής κοινότητας στην εκπαίδευση της επιχειρηματικότητας των ατόμων με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες

Το κατωτέρω διάγραμμα συνοψίζει τα συνολικά αποτελέσματα ανά χώρα και παρουσιάζει το ποσοστό των εμπειρογνομόνων που θεωρούν τις ανωτέρω πτυχές ως υψηλές προκλήσεις. Λαμβάνοντας υπόψη τις παγκόσμιες αξιολογήσεις, κατά μέσο όρο από τις 11 πτυχές που έχουν αξιολογηθεί, μόνο μία, «για να κυριαρχήσει η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα, ως επαγγελματία» αξιολογήθηκε από λιγότερο από το ήμισυ των απόκρισης (δηλ. 39%) τόσο υψηλή.

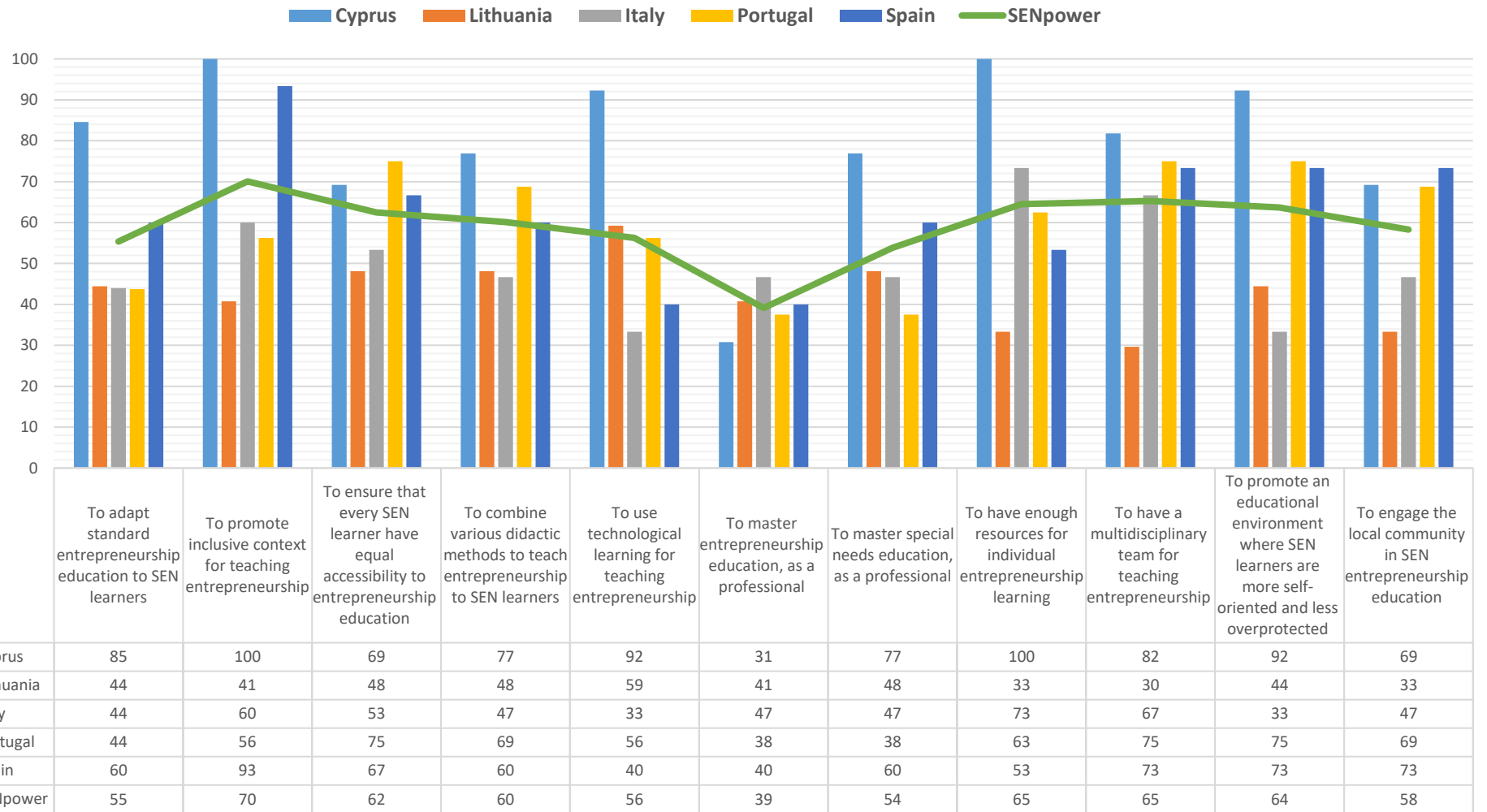
Όλες οι άλλες 10 πτυχές είχαν αξιολογηθεί ως υψηλές μεταξύ 54 & 70% των εμπειρογνομόνων σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες. «Για την προώθηση ενός πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας» ήταν η πτυχή που συγκέντρων την υψηλή βαθμολογία (δηλ. 70%). Τα αποτελέσματα αυτά αποδεικνύουν σαφώς ότι όλες αυτές οι πτυχές είναι κρίσιμες για τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας στους εκπαιδευόμενους με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες και θεωρούνται ως προκλήσεις από τους επαγγελματίες.

Μια ανάλυση ανά χώρα δείχνει ότι στην Κύπρο, ένας μέσος όρος 79% των εμπειρογνομόνων θεωρεί αυτές τις πτυχές ως υψηλές προκλήσεις, ενώ στη Λιθουανία μόνο 43%, μετά την Ιταλία με 50%. Η Πορτογαλία και η Ισπανία παρουσιάζουν παρόμοια αποτελέσματα, με περίπου το 60% των επαγγελματιών να αξιολογούν αυτές τις πτυχές ως κρίσιμες.

Επιπλέον, οι ακόλουθες προκλήσεις αναφέρθηκαν από την ομάδα εμπειρογνομόνων:

- Να αντιμετωπίσουν την έλλειψη κινήτρων, ψυχολογικές δυσκολίες και κοινωνικές δεξιότητες
- Να διασφαλίσουν την παροχή σύνθετης και επαρκούς στήριξης
- Για την προώθηση της (self) απασχόλησης των νέων με ΕΕΑ
- Να διδάξουν τις σημαντικές δεξιότητες εργασίας στους εκπαιδευόμενους ΕΕΑ, όπως η διαχείριση του χρόνου
- Να καθοδηγήσει τους εκπαιδευόμενους SEN στην επιλογή μιας ειδικότητας εργασίας
- Να έχει έναν περιορισμό αριθμό φοιτητών στην τάξη που να επιτρέπει την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα σε εκπαιδευόμενους ΕΕΑ
- Να αντιμετωπίσουν την έλλειψη υποστήριξης από την Κοινότητα (π.χ. αρνητική επίδραση του περιβάλλοντος, εκφοβισμός, συμμετοχή σε επιβλαβείς δραστηριότητες)
- Να προωθήσουν την ένταξη των φοιτητών ΕΕΑ σε μικρές επιχειρήσεις που ενισχύουν πραγματικά τις ικανότητές τους
- Για την εξάλειψη των διαφορών μεταξύ των φύλων
- Προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ της εκπαιδευτικής κοινότητας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος
- Να διαθέτουν κατάλληλους πόρους από τις τοπικές/εθνικές αρχές για την εφαρμογή της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα

Educational challenges for teaching entrepreneurship to SEN pupils in participating countries

Empowering young adult learners with Special Educational Needs

Intellectual Output 1

Οδηγός Ανάπτυξης και διασύνδεσης της επιχειρηματικότητας με την εκπαίδευση για άτομα με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες